

MEMORIA ANUAL 2021

Fundación Barrié

Fundación Barrié

MEMORIA 2021

🔗 fundacionbarrie.org/memoria-actividades

Imaxe portada e contraportada:
Edificio Fundación Barrié, sede da Coruña.

Índice

CARTA DO PRESIDENTE	5
PADROADO	9
ORGANIGRAMA	11
A FUNDACIÓN EN CIFRAS	12
A FUNDACIÓN EN MEDIOS	16
PATRIMONIO E CULTURA	19
• Conservación e recuperación do patrimonio	20
- Programa Catedral de Santiago de Compostela	20
- Publicación <i>Pórtico de la Gloria. Una restauración</i>	20
- <i>App</i> Pórtico de la Gloria SC	20
- Portal das Palabras	22
• Ciclos de conferencias	23
- Velázquez	23
• Exposicións	26
- <i>Miró. Unha colección</i>	26
- <i>Humano, más humano</i> . Obras da colección de arte da Fundación “la Caixa”	29
• Exposición permanente	30
- Francisco Llorens	30
- A Colección	30
• Publicacións e biblioteca	32
- Presentación do <i>Atlas Lingüístico Galego</i>	32
- Colección <i>Los tipos iconográficos de la tradición cristiana</i>	33
- Biblioteca	33
• Préstamos de obras	34
- Instrumentos do Pórtico da Gloria	34
- <i>Galicia Futura</i>	34
ACCIÓN SOCIAL	37
• Intervención social	38
- Programa Vivenda	38
- Rede Paraugas Alzheimer	42
• Reinserción social	44
- Programa de apoio a módulos e actividades educativas	46
- Programa de atención integral a persoas con enfermidade mental	48
• Prevención social	51
- Prevención do abuso das redes sociais, videoxogos e xogos de apostas	51
- Prevención de condutas infractoras e abuso escolar	52
- Investigadores sociais: #SenVandalismo	52
- Ktorce-18	52
• Profesionalización do Terceiro Sector Social	53
- Programa Máis Social	53
- IV Convocatoria de proxectos	53

EDUCACIÓN	55	CIENCIA	77
• Formación do talento de posgrao	56	• Apoio á investigación científica	78
- Programa de Bolsas de Posgrao no Estranxeiro	56	- Fondo de Ciencia	78
- Asociación de Bolseiros	63	• Transferencia do coñecemento e formación do talento investigador	79
• Formación do talento universitario	65	- Programa “Ignicia. Transferencia de Coñecemento”	79
- Summer Undergraduate Research Fellowship Program	65	- Capacitación de Xestores de Transferencia	80
• Promoción do éxito escolar	66	- Metodoloxía do Fondo de Ciencia	87
- Fomento da expresión oral e o pensamento crítico	66	- Programa “Ignicia Proba de Concepto”	87
- Torneo de Debate Académico de Galicia (TDAG)	66		
- Fomento de vocacións científico-tecnolóxicas	69		
- I Liga Maker Drone de Galicia	69		
- Atención ás necesidades educativas especiais	75		
- Pictoeduca	75		
		Colaboracións con outras institucións	88

Carta do Presidente

Este ano foi, en moitos sentidos, un ano de retornos: a volta das actividades presenciais fixo que, desde logo, lle désemos moita maior transcendencia a aquilo que considerabamos trivial ou cotián. Ao noso público de sempre engadíronse caras novas, pero o máis importante é que vemos que todo o mundo ten máis ganas. Esta enerxía que nos transmitiu a xente e á que oxalá puidésemos corresponder non pode deixar de mencionarse, por máis que sexa algo de difícil cuantificación, entre os fitos do ano.

En sintonía con esta experiencia colectiva da que falaba ao comezo destas liñas, a nosa primeira exposición foi precisamente unha reflexión sobre o ser social do home, tan inherente á calidade do humano. Pero, ao lado desta liña máis transcendente, quixemos achegar tamén os aspectos máis exultantes da arte e iso levounos a traer a Galicia a ollada de neno dun clásico do século XX: Joan Miró. A súa especial conexión coa infancia, cuxa falta de perplexidade ante unha estética que reta os adultos é impresionante, compensou talvez as restricións para a didáctica que aínda se mantiñan.

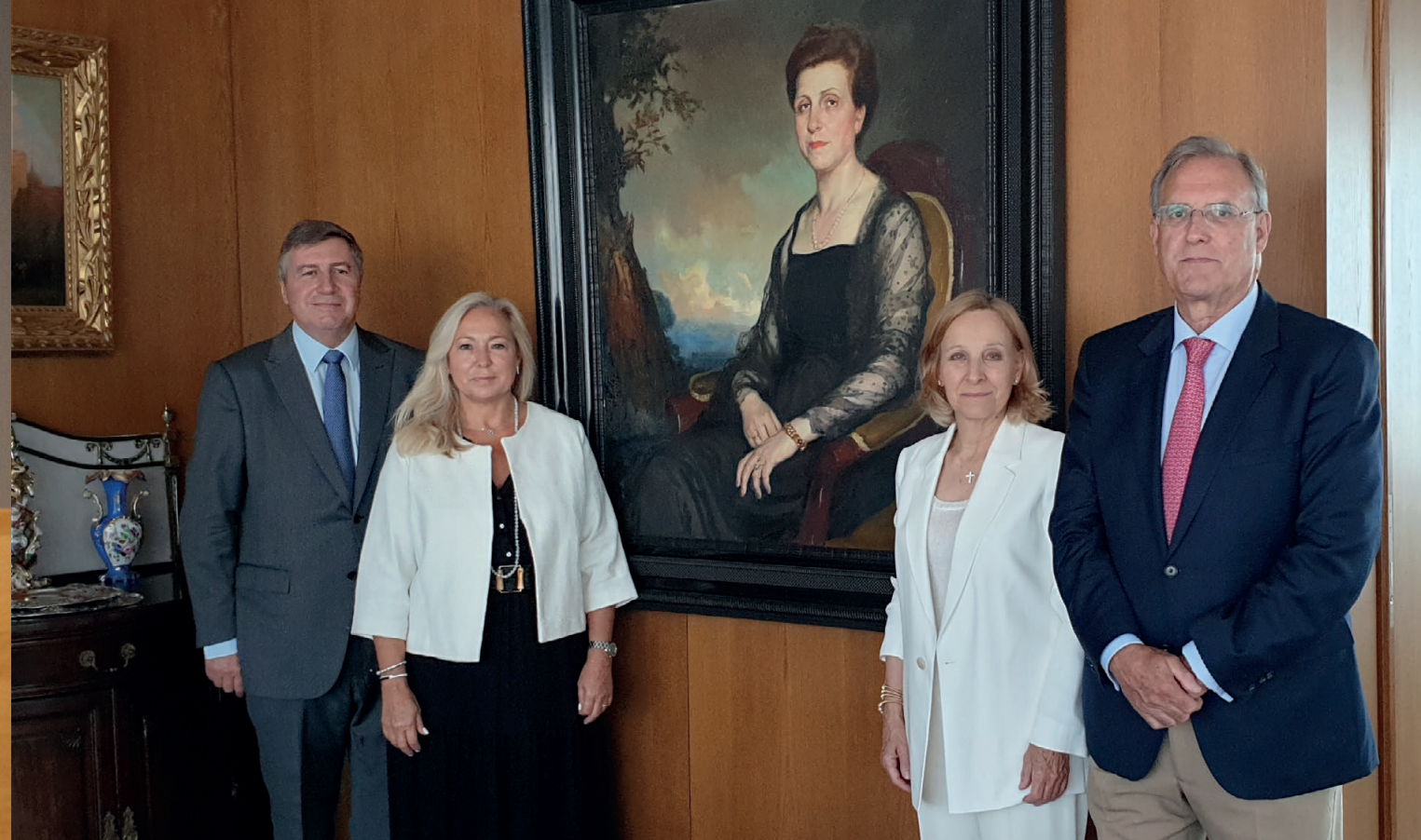
Outro reencontro emocionante proporcionóunolo o ciclo de Velázquez. Este pintor de pintores foi o máis apropiado para a volta das nosas conferencias. Velázquez únenos co Museo do Prado desde que no centenario do artista fixemos o primeiro ciclo, que tomou o nome do seu primeiro organizador: Fran-

cisco Calvo Serraller. De novo fomos honrados coa participación do duque de Soria na inauguración.

A nosa vinculación co Pórtico da Gloria, un dos proxectos máis ambiciosos da Fundación, con máis conexión coa nosa propia historia, tivo este ano un marabilloso embaixador: o libro *Pórtico de la Gloria: una restauración*. Sempre soubemos que contar o proxecto era un dos seus ineludibles capítulos e sabiamos que debiamos contalo ao noso xeito: o resultado é unha obra que, máis que explicar, mostra e refire non só a marabilla do Pórtico e a marabilla da súa restauración, senón tamén a súa propia esencia de obra que vincula o pasado, o presente e o futuro, o público e o privado, o mecenario e a responsabilidade das administracións, a arte e a ciencia. Por iso quixemos unir este libro ao nome da nosa inesquecible presidenta, Carmela Arias, e así llo dedicamos.

Falando de mecenario, a Fundación ten tamén a misión de facilitar as condutas filantrópicas e, grazas á xenerosidade da familia Soldevila Trías, puidemos traer a Galicia unha obra máis dun dos nosos pintores máis destacados: Sotomayor. Trátase dun magnífico retrato que foi doado pola familia da retratada, baixo as condicións de velar pola súa conservación e facilitar a súa difusión.

Ao mesmo tempo que volvía o público ás nosas instalacións, a nosa presenza virtual, que vivira un

Arriba: José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié, e Carlos Zurita, duque de Soria e presidente da Fundación Amigos do Museo do Prado inauguran o ciclo de conferencias sobre Velázquez.

Abaixo, de esquerda a dereita: Javier Portús, xefe de Conservación de Pintura Española ata 1800 do Museo do Prado; Carlos Zurita, duque de Soria e presidente da Fundación Amigos do Museo do Prado; Pilar Romero Vázquez-Gulías, vicepresidenta da Fundación Barrié, e José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié.

Páxina seguinte: O presidente e a vicepresidenta da Fundación Barrié, xunto a Juan Soldevila Trias de Bes e Montserrat Capdevila Serrat, que, en representación da familia, fixeron entrega do cadro de Sotomayor doado á Fundación Barrié.

boom durante o confinamento, experimentou un previsible e razoable reaxuste. Creamos, en todo caso, que este período serviu para gañar en profundidade e fidelización, ademais de afinar a nosa capacidade de resposta aos acontecementos.

Algunhas cousas, como as entrevistas de bolsas, tiveron que seguir facéndose, desde logo, coas pausas da pandemia. Con todo, esta experiencia de traballo en liña foi tamén, como dicía, unha proba da que saímos satisfeitos.

Pero, ademais de retornos e continuidades, abrimos camiños novos. No goberno corporativo contamos desde finais de ano con outro vogal, Francisco Martelo Villar, quen vén reforzar a presenza das ciencias no padroado.

En educación emprendeuse un proxecto ao redor de drons enfocado para escolares e que adoptou a forma competitiva que tanto estímulo produce nos mozos. Non se trata xa de facer os nosos mozos sim-

plemente máis hábiles, senón máis conscientes da tecnoloxía, porque sen esta conciencia non serán máis que meros instrumentos —todos estamos en risco de selo— da revolución tecnolóxica.

A tecnoloxía, que xa nos seus albores foi unha das preocupacións da Fundación, con actuacións pioneiras en educación a distancia e para tratar de salvar ese *gap* que tamén redunda en diferenza social mesmo desde antes de que nos afixésemos ao anglicismo, é tamén o centro dun dos programas de acción social que creamos: os novos fenómenos das redes sociais non son só unha fonte de vantaxes para unha xeración que ten, sen dúbida, máis destreza para usalas que a nosa, pero quizais menos bagaxe para saber que hai ameazas que non son máis inofensivas ao pasar do mundo real ao virtual.

Non podo despedirme sen ter un cariñoso recordo por quen foi durante moitos anos vogal do noso padroado e sempre compartiu os afáns da Fundación. A María Luisa Martínez Poch, finada apenas come-

zado este ano de 2022 desde o que lles escribo estas liñas, que sentía tanto os nosos éxitos como as nosas dificultades como propios, creo que lle gustou ver unha vez máis o seu nome unido aos fitos da nosa memoria. Sexan estas palabras un pequeno recoñecemento.

José María Arias Mosquera
 Presidente da Fundación Barrié

Padroado

PRESIDENTE

Sr. Don José María Arias Mosquera*

VICEPRESIDENTA

Sra. Dona Pilar Romero Vázquez-Gulías*

VOGAL SECRETARIO

Sr. Don Carlos Lema Devesa**

VOGAIS

Sra. Dona María Luisa Martínez Poch** († 2022)

Sra. Dona Loreto Arias Mosquera*

Sra. Dona Pilar Arias Romero*

Sr. Don Darío Villanueva Prieto**

Sr. Don Joaquín Arias Romero*

Sr. Don Ángel Carracedo Álvarez**

Sr. Don Francisco Martelo Villar**

Presidente do Tribunal Supremo**

Presidente do Consello Superior
de Investigacións Científicas**

Avogado Xeral do Estado
- Director do Servizo Xurídico do Estado**

Esquerda:
Pedro Barrié de la Maza e Carmela Arias y Díaz de Rábago.

* Patrón familiar / ** Patrón independente

Organigrama

PRESIDENTE
José María Arias Mosquera

PROGRAMAS

Directora
Carmen Arias Romero

Acción social
Teresa Presedo Huete
Inés Fuster Sanjurjo

Educación e Ciencia
Olga Otero Tovar

Patrimonio e Cultura
Diego Rodríguez González

**INTERVENCIÓN XERAL
E CONTROL DE XESTIÓN**

Interventor Xeral
Juan Rioboo Lata

Técnico de Intervención
Beatriz Santos García

XESTIÓN DO PATRIMONIO

Director
Manuel Peón Mosquera

**COMUNICACIÓN
E IMAXE CORPORATIVA**

Directora
Suzana Mihalic

Asistente de Comunicación
Herminia Fariña López

Esquerda:
Detalle da sede da Fundación Barrié en Vigo.

A Fundación en Cifras

15.106 ALUMNOS

participaron en actividades educativas.

106.037 USUARIOS

da programación cultural.

1.750 INTERNOS EN CENTROS PENAI

son beneficiarios de diferentes programas de axuda.

1.243 IMPACTOS

en medios de comunicación.

11.749 USUARIOS

accederon á app sobre o Pórtico da Gloria desde setembro.

34.744.463 CONSULTAS EN LIÑA

no diccionario da RAG e a Fundación Barrié.

333.633 VISITAS

a Pictoeduca, portal para nenos con necesidades educativas especiais.

Los años anteriores
ponía *ONLINE* en vez
de EN LIÑA

Indicadores

278.044 ALUMNOS

participaron en actividades educativas desde 1968.

5.440.741 USUARIOS

da programación cultural desde 1999.

15.394 BOLSAS

de estudos concedidas desde 1968.

454.924 PUBLICACIONES

doadas desde 1966.

47.798 MENORES

participaron en programas de prevención social desde 2011.

150.750.126 CONSULTAS EN LIÑA

no diccionario da RAG e a Fundación Barrié desde 2016.

1.809.228 VISITAS

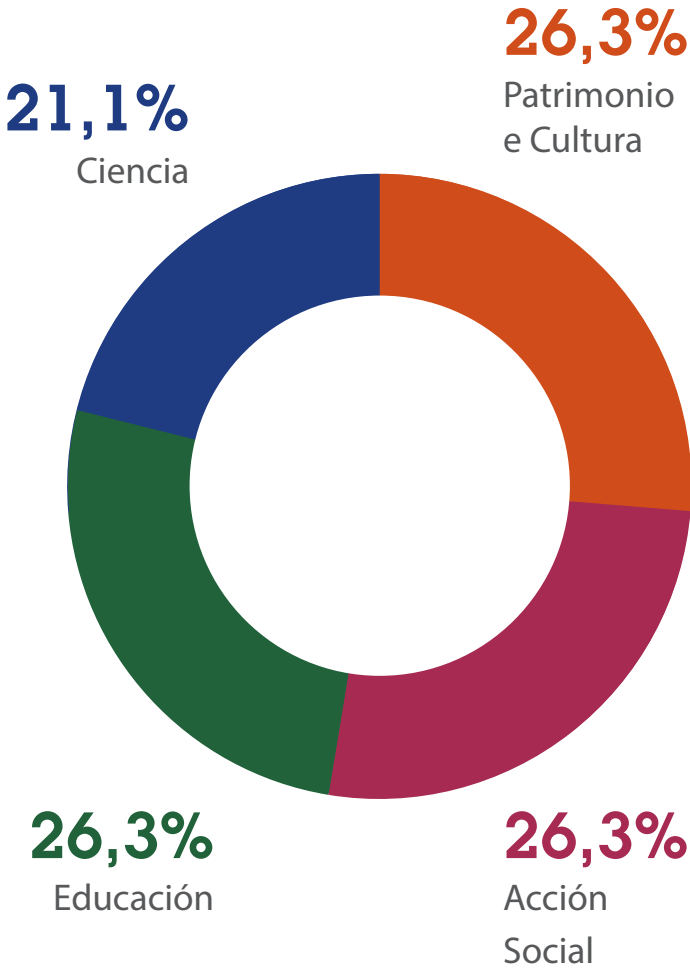
a Pictoeduca, portal para nenos con necesidades educativas especiais, desde 2018.

Los años anteriores
ponía *ONLINE* en vez
de EN LIÑA

A Fundación en Cifras

en la del 2020
teníamos
reparto, no
repartición

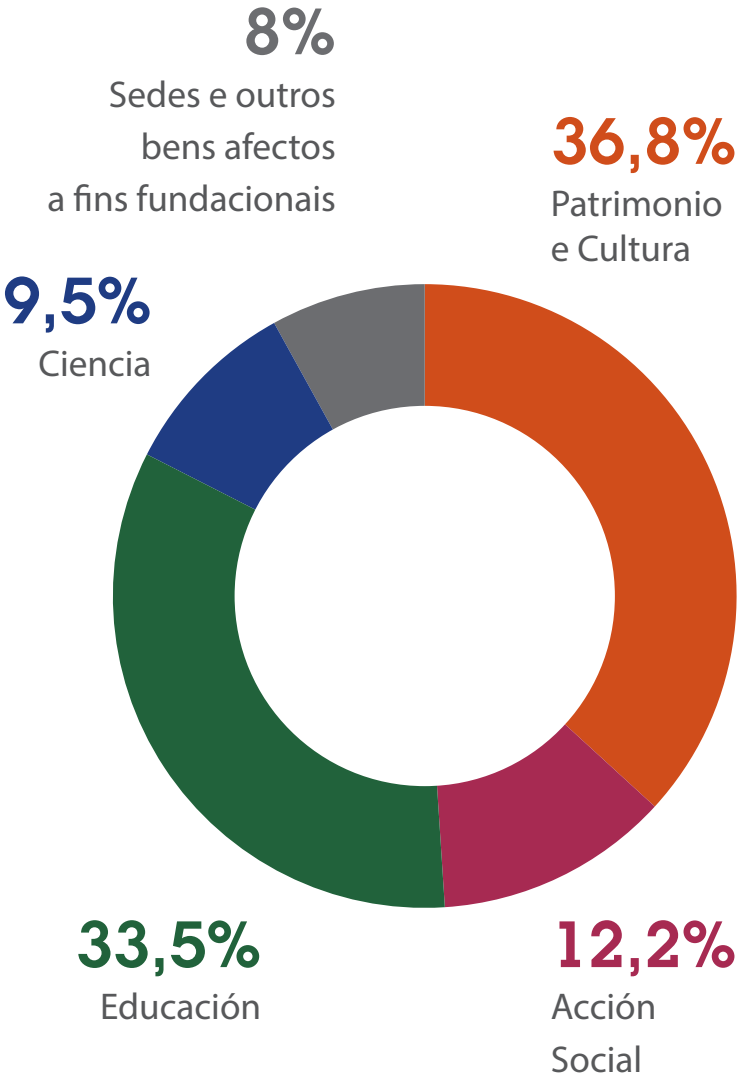
REPARTO DO
INVESTIMENTO
EN 2021

Investimento

es desde o
dende?
En la del
año pasado
teníamos
dende.

462,3 M€
INVESTIDOS
DENDRE 1966

A Fundación en Medios

La Voz de Galicia

50 • CULTURA • Domingo, 25 de julio del 2021 • La Voz de Galicia

Un libro documenta o proceso de restauración do pórtico da Gloria

Joan Miró, íntimo y palpitante

La Opinión

Construir drones para fomentar la tecnología en los estudiantes de Galicia

Redacción / Agencias
10-06-21 | 14:19

Joan Miró, íntimo y palpitante

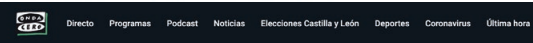
La Voz de Galicia

La Barrié amplía sus becas de posgrado a programas de doctorado y posdoctorado

LA VOZ
REDACCIÓN / LA VOZ

Imagen de archivo de la entrega de credenciales a los becarios del curso 2020/21

Ondacero > Emisores > Galicia > A Coruña

Un estudio para detectar la incidencia de ludopatías y adicción a videojuegos entre niños y adolescentes gallegos

La Fundación Barrié y la Universidad de Compostela promueven una investigación entre los escolares gallegos para detectar problemáticas y promover acciones preventivas. Las temáticas de los videojuegos más vendidos, en los que es fundamental el seguimiento parental, o la incidencia de las apuestas deportivas entre los adolescentes, serán contempladas en el estudio entre 10.000 jóvenes.

Redacción
A Coruña | 21.09.2021 17:49

Estudio sobre apuestas y adicciones / Fundación Barrié

EL PAÍS

EL PERIÓDICO GLOBAL

Cultura

LIBROS • ARTE • CINE • MÚSICA • TEATRO • DANZA • HISTORIA • ARQUITECTURA • CÓMIC • VIDEOJUEGOS • TOROS • BARCELONA • ULTIMAS NOTICIAS

JOAN MIRÓ >

Joan Miró, el abuelo transgresor

La Fundación Barrié desgrana en A Coruña las dos últimas décadas del artista y se sumerge en su peculiar proceso creativo

La exposición

Distintas maneras de ver la actualidad

Con el libro del pensador Josep Maria Esquirol *Humano, más humano* como punto de partida, arranca la exposición homónima de la coruñesa Fundación Barrié, en coproducción con la Fundación La Caixa y con obras de Miquel Barceló y Vik Muniz, entre otros artistas, que muestran las diferentes formas de reflexionar sobre la realidad (hasta el 23 de enero, fundacionbarrie.org).

'Triptico para Basquiat' (Detalle), 1984, por A.R. Penck.

play radio las mañanas de rne con pepa fernández

rne

LAS MAÑANAS DE RNE CON PEPA FERNÁNDEZ

Una exposición única sobre Joan Miró en La Fundación Barrié

04/03/2021 17:14

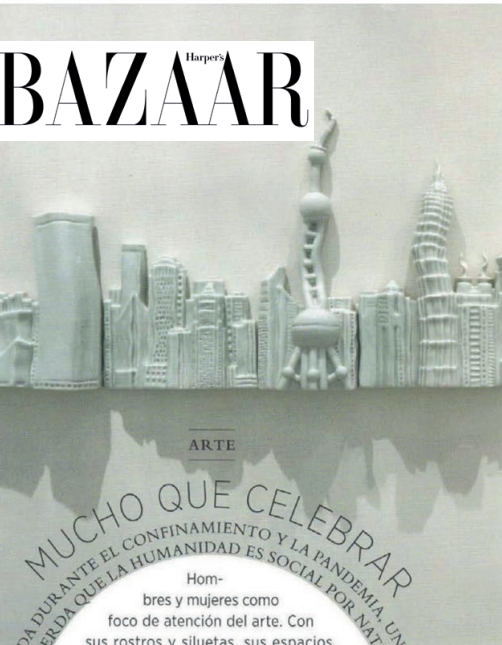
La Fundación Barrié de A Coruña acoge hasta el próximo 16 de mayo la exposición 'Miró, una colección'. Son 47 obras que pertenecen sobre todo a las dos últimas décadas en la trayectoria artística de este pintor, escultor, grabador y ceramista. Es el período menos conocido de Joan Miró. Nos ha acompañado su nieto Joan Punyet Miró. Gracias a él nos hemos acercado al abuelo y al artista, 'uno de los más influyentes del siglo XX'.

fuera de serie

CULTURA

El Pórtico recupera su gloria

GUILLERMO REPARAZ 28 OCT. 2021 - 08:18

MUCHO QUE CELEBRAR
IDEADA DURANTE EL CONFINAMIENTO Y LA PANDEMIA. UNA MUESTRA
NOS RECUERDA QUE LA HUMANIDAD ES SOCIAL POR NATURALEZA.

ARTE

Hom-
bres y mujeres como
foco de atención del arte. Con
sus rostros y siluetas, sus espacios,
pensamientos y actitudes, sus fortalezas y
miedos... La dura experiencia de la COVID-19
nos obligó a refugiarnos en las casas, a dejar de
relacionarnos, a distanciarnos. Pero nada de eso
está en nuestro ADN, tal como muestra la exposición
Humano, más humano de la Fundación Barrié (La
Coruña. Hasta 23 enero). Con obras de Liu Jian-
hua (en la foto), Jean-Michel Basquiat, Miquel
Barceló, Vik Muniz o Txomin Badiola, que
manifiestan la necesidad de compar-
tir y celebrar la pluralidad de
nuestra especie.

Patrimonio e Cultura

CONSERVACIÓN E RECUPERACIÓN DO PATRIMONIO

Programa Catedral de Santiago de Compostela

Publicación *Pórtico de la Gloria. Una Restauración*

App Pórtico de la Gloria SC

Portal das Palabras

CICLOS DE CONFERENCIAS

Velázquez

EXPOSICIONES

Miró. *Unha Colección*

Humano, más humano. Obras da colección de arte da Fundación "la Caixa"

EXPOSICIÓN PERMANENTE

Francisco Llorens

A Colección

PUBLICACIONES Y BIBLIOTECA

Presentación do *Atlas Lingüístico Galego*

Colección *Los tipos iconográficos de la tradición cristiana*

Biblioteca

PRÉSTAMOS DE OBRAS

Instrumentos do Pórtico da Gloria

Galicia Futura

Como o resto do país, durante este ano fomos, aos poucos, recobrando o ritmo normal de actividade de cara ao público. As exposicións abríronse cunha reflexión sobre o espazo social e comunitario do ser humano e volveron tamén incidir sobre un dos clásicos do século xx. As excepcionais cifras das visitas en liña moderáronse, loxicamente, pero tamén se asentaron no seu crecemento e volvemos gozar da parte analóxica do mundo, con conferencias que o público agradeceu máis que nunca, un novo volume do *Atlas Lingüístico Galego* e un libro suntuoso que conta unha extraordinaria aventura: a restauración do Pórtico da Gloria. Unha publicación excepcional que promove a xeración e transmisión do coñecemento, así como da riqueza do patrimonio de Galicia no ámbito nacional e internacional.

Esquerda:
Joan Punyet Miró ofreceu unha visita guiada á exposición que se retransmitiu simultaneamente a través da canle de Youtube da Fundación Barrié.

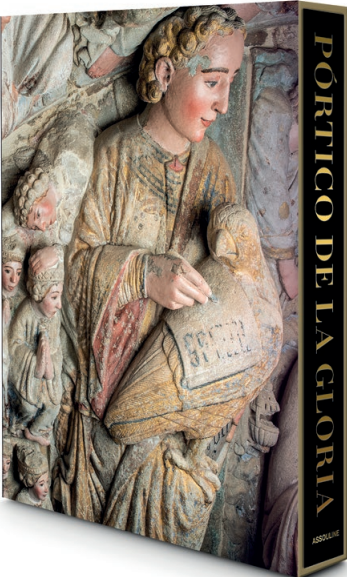
LIÑAS ESTRATÉXICAS

JOAN MIRÓ
Formes, espais /
Algun piquen.
28 de julio de 1979.

Seo galego de arte
100 000
Seo galego de arte 100 000, un século de arte

CONSERVACIÓN
E RECUPERACIÓN
DO PATRIMONIO

Programa Catedral de Santiago
de Compostela

Interior, contraportada e portada da publicación
Pórtico de la Gloria. Una Restauración.

Tras doce anos e máis de 50 000 horas de traballos de restauración, en 2018 culminou un dos proxectos máis ambiciosos que a Fundación Barrié acometeu na súa máis de medio século de historia: o proxecto de conservación preventiva e restauración do Pórtico da Gloria na Catedral de Santiago de Compostela. Neste ano, a Fundación Barrié continuou traballando na divulgación do proxecto.

**PUBLICACIÓN DE PÓRTICO DE LA GLORIA.
UNA RESTAURACIÓN**

Como broche de ouro ao proxecto de conservación preventiva e restauración, a Fundación Barrié publicou, da man da editorial Assouline, *Pórtico de la Gloria. Una restauración*. A publicación dispón de dúas edicións: a edición coleccionista, pertencente á serie Legends de Assouline, limitada a 1000 exemplares de gran formato, armados á man e presentados cun estoxo revestido en seda, e a edición pertencente á serie Icons, de tapa branda e formato máis reducido. A publicación é o resultado do traballo fotográfico realizado por un grupo de expertos durante os doce anos do proxecto e ambas as edicións contan con 220 páxinas e 150 imaxes en alta resolución, algunhas delas inéditas.

Esta xoia editorial, cuxa data de publicación coincidiu coa celebración do Ano Xacobeo 2021, é tamén unha homenaxe, no centenario do seu nacemento, a Carmela Arias y Díaz de Rábago, quen consagrou a súa vida a defender o legado do seu marido, o noso fundador Pedro Barrié de la Maza.

O libro comprende unha introdución a cargo do presidente da Fundación Barrié e un prólogo de Gaël de Guichen, indiscutible referencia internacional na conservación preventiva dos bens culturais e membro do Comité Científico do Proxecto de Conservación Preventiva, así como textos que repasan a evolución desta magnífica obra do século XII, desde o traballo dos seus creadores e primeiros mecenas ata a última intervención acometida.

APP PÓRTICO DE LA GLORIA SC

A app gratuíta Pórtico de la Gloria SC, creada en 2020 coas ferramentas máis innovadoras, que permiten explorar os detalles do conxunto escultórico inalcanzables a simple vista e coñecer o complexo proceso de conservación e restauración acometido a través de pequenas narrativas en forma de *storytelling* interactivo, alcanzou máis de 12 000 usuarios novos neste ano.

Portal das Palabras

Para a Fundación a lingua vernácula é, ao mesmo tempo que unha parte irrenunciable do patrimonio cultural, un elemento importante de cohesión social. A lingua galega é un elemento moi destacado da nosa identidade e o apoio á creación de institucións como o ILG ou o fortalecemento doutras como a Real Academia Galega, conta con tantos anos como a nosa propia institución.

Tanto o Portal das Palabras como o dicionario da RAG mantiveron o seu crecemento, de máis dun 5 % o primeiro e un 30 % o segundo, tomando como referencia 2019, para corrixir o efecto do confinamento. A iniciativa *Palabra do Ano* volveu ter unha grande acollida por parte do público. A palabra elixida, *tanxugueiras*, pasou a formar parte do «Paseo das Palabras do Ano», inaugurado en Lugo, que recolle todas as palabras escollidas desde 2014.

Dúas páxinas do Portal das Palabras facendo referencia á homenaxe a Xosé Ramón Barreiro, antigo presidente da RAG, e á palabra *Tanxugueiras*, respectivamente.

CICLOS DE CONFERENCIAS

Ciclo de conferencias en colaboración coa Fundación Amigos do Museo do Prado

Velázquez

A Fundación Barrié presentou unha nova edición do ciclo de conferencias que se celebra todos os anos, desde 1999, en colaboración coa Fundación Amigos do Museo do Prado e que o ano anterior tivo que aprazarse por primeira vez por mor da pandemia.

Este curso presentouse como continuación e complemento a outro curso sobre a figura e obra de Velázquez, celebrado en 1999. Para iso volveuse convidar a moitos dos máis importantes especialistas no pintor e a súa época, pedíndolles que abordasen a figura de Velázquez desde unha ampla variedade de perspectivas. Da súa man asomámonos aos episodios e escenarios fundamentais da súa biografía, á súa autoconciencia como cortesán, á súa clientela, ao contexto artístico e coleccionista en que desenvolveu a súa carreira, á relación que mantivo cos principais xéneros pictóricos ou aos recursos narrativos, compositivos e estilísticos que explican por que foi un dos artistas máis singulares da súa época e dos que exerceron maior influencia nos últimos dous séculos e medio.

📍 Sede da Coruña

📅 28 de outubro

Velázquez: pensar diferente

Javier Portús

Xefe de Conservación de Pintura Española ata 1800, Museo Nacional do Prado

📅 **4 de novembro**
La pintura religiosa de Velázquez en su etapa sevillana
Bonaventura Bassegoda
Catedrático de Historia da Arte,
Universidade Autónoma
de Barcelona

📅 **11 de novembro**
Retratos de Velázquez na corte madrileña
José Manuel Cruz Valdovinos
Catedrático de Historia da Arte,
Universidade Complutense
de Madrid

📅 **18 de novembro**
A influencia de Velázquez na pintura contemporánea. Manet, Picasso, Bacon
Javier Barón
Xefe de Conservación de Pintura
do Século xix, Museo Nacional
do Prado

📅 **25 de novembro**
A segunda viaxe a Italia e os retratos romanos de Velázquez
David García Cueto
Xefe do Departamento
de Pintura Italiana e Francesa
ata 1800, Museo Nacional
do Prado

EXPOSICIÓN

Miró. Unha colección

A Fundación presentou 47 obras de Joan Miró, un referente ineludible na historia da pintura europea e un dos artistas máis influentes do século XX, cuxa obra chegou a exercer grande influencia tanto sobre os seus contemporáneos como sobre as xeracións posteriores. Corenta das obras (trinta e cinco pinturas ao óleo sobre diferentes soportes, dous debuxos e tres acuarelas con tinta chinesa) procedían da colección que a Fundación MAPFRE mantiña no «Espazo Miró» da súa sede en Madrid como depósito temporal. Outro sete obras foron préstamos de coleccións públicas e privadas e uníronse á exposición co fin de contextualizar o proceso creativo de Miró e aproximar a súa figura e obra ao público dun xeito máis didáctico. Para iso creouse un espazo que acolleu a escultura de bronce *Tête de femme*, de 1974, xunto a todas as pezas que a preceden, como os debuxos preparatorios, o modelo en arxila pintada, primeiro e os modelos en xeso despois. Desta forma, o visitante tivo a

oportunidade de acompañar o artista ao longo do seu proceso creativo, desde o seu pensamento plasmado en debuxos con poucos trazos ata a obra culminada.

📅 20 de febreiro-16 de maio de 2021
📍 Sede da Coruña

Joan Punyet Miró durante a gravación dunha entrevista no Taller Sert, o taller de Joan Miró na Fundació Pilar i Joan Miró a Mallorca, con motivo da exposición na sede da Fundación Barrié.

Páxina seguinte arriba:
José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié, e Joan Punyet Miró, neto de Joan Miró.

Páxina seguinte abaixo:
Vista xeral da exposición *Miró. Unha colección*.

Arriba:
Carmen Arias Romero, directora da Fundación Barrié, e Ignasi Miró Borrás, director corporativo da área de Cultura e Ciencia da Fundación “la Caixa”, durante a rolda de prensa.

Esquerda e páxina seguinte:
Obradoiro didáctico e vista xeral da exposición *Humano, más humano*.

Humano, más humano. Obras da colección de arte da Fundación “la Caixa”

A exposición *Humano, más humano* xestouse durante o período de incerteza e confinamento que provocou a pandemia de COVID-19, un tempo que puxo de relevo a fragilidade do ser humano e que nos transportou á angustia do illamento, pero tamén á reflexión sobre como nos situamos no mundo e como o habitamos. O ser humano é un dos grandes temas da arte de todos os tempos. Artistas de todas as disciplinas e estilos exploraron as súas múltiples e complexas facetas: a súa figura e corpo, os seus xestos e actitudes, as súas ideas e sentimentos, os seus soños e paixóns, a súa vulnerabilidade e fortaleza. Esta exposición tiña como obxectivo abordar parte desas representacións e vivencias humanas a través de trece obras (pinturas,

esculturas, fotografías, instalacións e vídeos) da Colección de Arte Contemporánea da Fundación “la Caixa”. Os artistas seleccionados foron destacadas figuras da arte contemporánea nacional e internacional dos séculos XX e XXI, como A. R. Penck, Jean-Michel Basquiat, Georg Baselitz, Stephen Dean, Liu Jianhua, Sam Taylor-Wood, Jean-Marc Bustamante, Miquel Barceló, Vik Muniz, Txomin Badiola, Jorge Barbi, Gino Rubert e Anna Malagrida.

 7 de outubro de 2021-23 de xaneiro de 2022

 Sede da Coruña

EXPOSICIÓN PERMANENTE

Francisco Llorens

A exposición do pintor Francisco Llorens mostra, de modo coherente, 52 obras nun espazo dedicado a este artista coruñés de forma permanente. A colección está composta por obras que Eva Llorens, filla maior do pintor, doou á Fundación Barrié en 1988 e por obras adquiridas posteriormente para complementala.

📍 Sede da Coruña

A Colección

A colección de arte contemporánea internacional da Fundación Barrié, iniciada en 2008, reúne pezas de artistas clave na historia da arte do último terzo do século XX. A exposición mostra unha coidada selección dalgunhas das obras máis representativas, como *Aiinaa*, do minimalista alemán Imi Knoebel; *A History of Wealth*, do estadounidense Jonathan Lasker, ou *Look!! Look!! Look!!*, da artista británica Fiona Rae, por mencionar algúns.

📍 Sede da Coruña

Dúas vistas parciais das exposicións de Francisco Llorens e La Colección.

PUBLICACIÓNS E BIBLIOTECA

Presentación do *Atlas Lingüístico Galego*

En 2021 presentouse o volume VII do *Atlas Lingüístico Galego* (*Alga*), pertencente á colección Biblioteca Filolóxica Galega, integrada polos traballos do Instituto da Lingua Galega (ILG), e dedicado ao léxico referido ao ser humano. A Biblioteca Filolóxica Galega xorde a finais dos anos noventa, ao abeiro dun convenio entre o ILG e a Fundación Barrié, co obxecto de trasladar á sociedade obras relevantes de investigación filolóxica en calquera das distintas disciplinas e liñas de investigación que contribúan ao avance do coñecemento sobre a lingua galega pasada e presente. Ata a data, a Fundación Barrié publicou todos os volumes do *Atlas Lingüístico Galego*; así, no ano 1990 viu a luz o primeiro, dedicado ao estudo da morfoloxía verbal. O volume VII é o segundo que se edita conxuntamente coa Universidade de Santiago de Compostela e nel reúnese a información correspondente ás preguntas relacionadas coa familia, as relacións de parentesco, a vida en sociedade e certos oficios.

Arriba:
José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié, e Antonio López Díaz, reitor da Universidade de Santiago de Compostela, durante a presentación do *Atlas Lingüístico Galego*.

Abaixo:
O equipo investigador xunto a José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié; Antonio López Díaz, reitor da Universidade de Santiago de Compostela; Anxo Manuel Lorenzo Suárez, secretario xeral de Cultura da Consellería de Cultura, Educación e Universidade da Xunta de Galicia, e Xosé Luís Regueira Fernández, director do Instituto da Lingua Galega.

Colección *Los tipos iconográficos de la tradición cristiana*

Neste ano, a Fundación Barrié asinou un acordo de colaboración para a edición da colección «Los tipos iconográficos de la tradición cristiana». O obxectivo desta colaboración é crear a primeira colección de iconografía cristiá universal con especial énfase na arte española e iberoamericano, o que lle confire así a súa merecida relevancia dentro da Historia da Arte universal.

Manuel Oriol, director e conselleiro delegado de Ediciones Encuentro; José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié; Alfonso Bullón de Mendoza y Gómez de Valugera, presidente da Fundación Universitaria San Pablo-CEU; Luis Hernando de Larramendi, presidente da Fundación Ignacio Larramendi, e Javier María Tello, director xeral da Fundación Universitaria San Pablo-CEU.

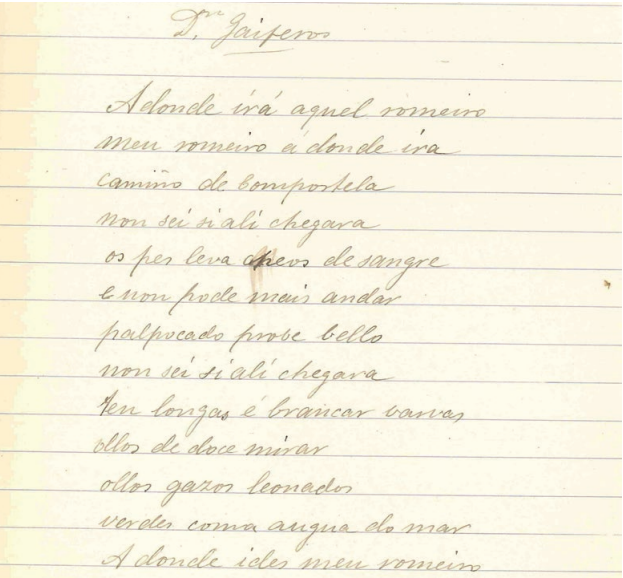
Abaixo:
Manuscrito de don Gaiferos de Mormaltán.

Biblioteca

A biblioteca presentou na revista *Follas Novas*, da Fundación Rosalía de Castro, parte do seu importante conxunto manuscrito de poesía popular galega, no que destaca, pola súa significación cultural e as dúbidas que se proxectaron sobre a súa autenticidade, o manuscrito de don Gaiferos de Mormaltán en letra de Alejandra Murguía.

Tamén colaboramos coa Universidade de Barcelona, mediante a cesión para a súa dixitalización dun importante documento datado en Besalú en 996 que se conserva na biblioteca de Galicia de Carlos Martínez Barbeito, pertencente á Fundación.

PRÉSTAMOS DE OBRAS

Instrumentos do Pórtico de la Gloria

Comisariada por Darío Villanueva, a exposición *Xacobeo. Las huellas del Camino* tivo como obxectivo atender as múltiples realización e expresións que o Camiño produciu desde hai máis de nove séculos e destacar a riqueza histórica, cultural, patrimonial, natural e humana desta ruta de peregrinación.

📅 **26 de abril-30 de agosto**
📍 Biblioteca Nacional, Madrid

Vista dos instrumentos, co *organistrum* nun primeiro plano, na Biblioteca Nacional de Madrid.

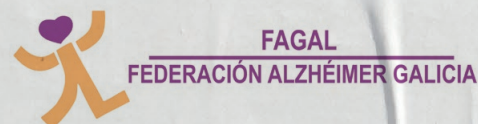
Galicia Futura

A obra *Loose Fit*, 2002 de Ángela de la Cruz, pertencente á colección de arte contemporánea internacional da Fundación Barrié, formou parte do proxecto expositivo Galicia Futura.

📅 **14 de xullo de 2021-9 de xaneiro de 2022**
📍 Museo Centro Gaiás, Santiago de Compostela

Páxina seguinte:
Vista da obra de Ángela de la Cruz no Museo Centro Gaiás de Santiago de Compostela.

Acción Social

INTERVENCIÓN SOCIAL

Programa Vivenda

Programa Rede Paraugas Alzheimer

REINSERCIÓN SOCIAL

Programa de apoio a módulos e actividades educativas

Programa de atención integral a persoas con enfermidade mental

PREVENCIÓN SOCIAL

Prevención do abuso das redes sociais, videoxogos e xogos de apostas

Prevención de condutas infractoras e abuso escolar

Investigadores sociais:
#SenVandalismo

Ktorce-18

PROFESIONALIZACIÓN DO TERCEIRO SECTOR SOCIAL

Programa Máis Social

IV Convocatoria de proxectos

Mellorar a calidade de vida daqueles colectivos que se atopan en situación de desigualdade, apoiando e desenvolvendo iniciativas, propias ou en colaboración con outras entidades sociais, foi o obxectivo, á vez que elemento motivador, de cada un dos proxectos e actuacións levados a cabo ao longo do ano 2021. A integración dos sectores máis vulnerables da sociedade, a reinserción de persoas en risco de exclusión, a prevención de condutas perigosas en mozas e a intervención social para a procura dunha sociedade máis igualitaria foron os retos abordados.

Nun ano difícil e profundamente marcado polas consecuencias da pandemia iniciada en 2020, desde a área social executáronse programas e proxectos que, arraigados no catro liñas estratéxicas da área, son reflexo do compromiso cos sectores máis desfavorecidos da sociedade e co labor que levan a cabo as entidades sociais en Galicia.

Programa Vivenda

O Programa Vivenda nace en decembro de 2020 co obxectivo de facilitar ferramentas para que as persoas en situación de vulnerabilidade ou en risco de exclusión social, afectadas pola actual crise económica derivada da pandemia da COVID-19, poidan manter unha vivenda digna ou acceder a ela.

O programa, ao que a Fundación Barrié destinou 1 000 000 de euros, desenvólvese a nivel autonómico ao longo de catro anos, a través da rede das cinco Cáritas Diocesanas de Galicia: Lugo, Mondoñedo-Ferrol, Ourense, Santiago de Compostela e Tui-Vigo

 381
fogares atendidos

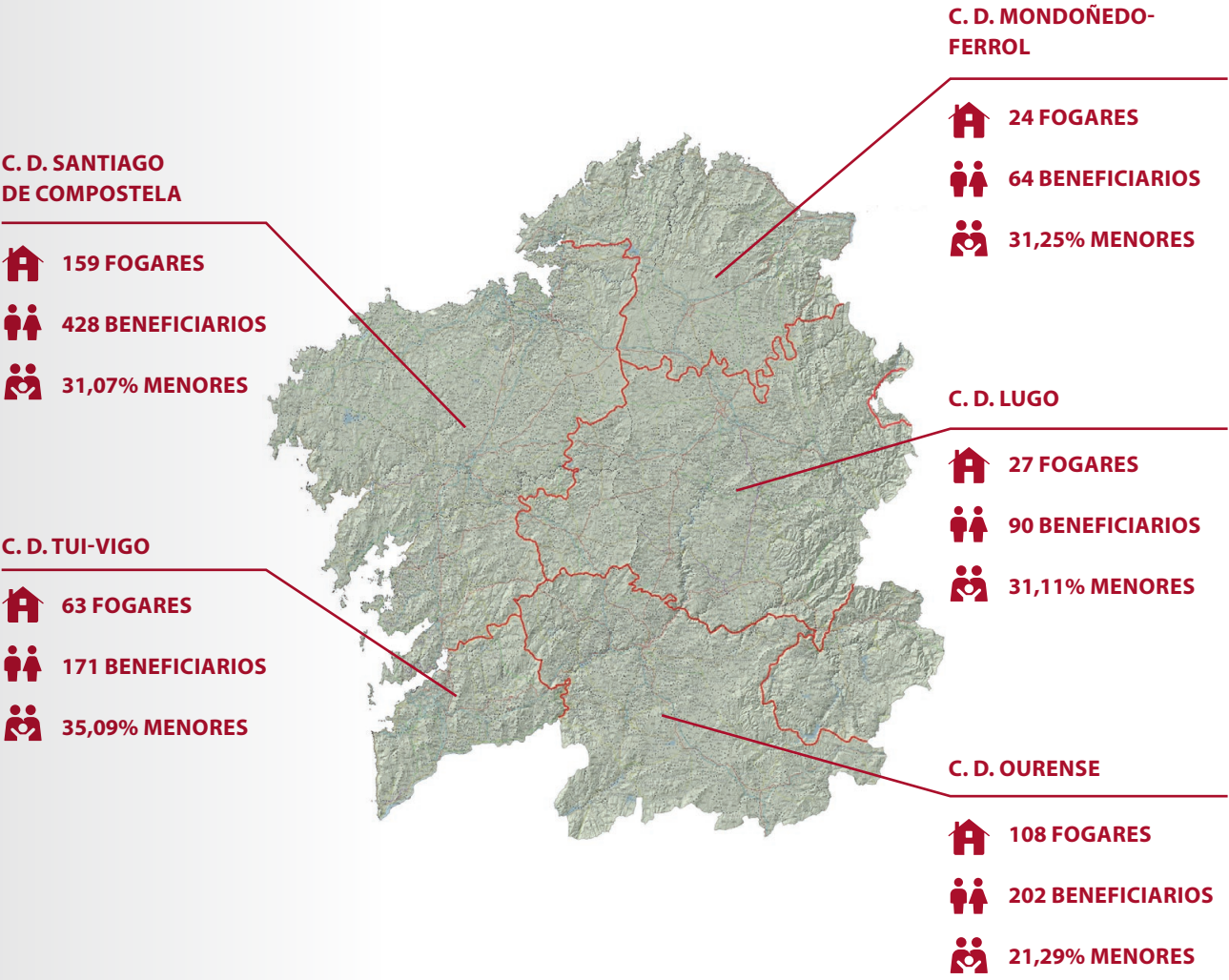
 955
beneficiarios

 284
menores

A vivenda é o elemento que máis ingresos das familias absorbe, polo que en tempos de crises se converte nun aspecto clave. Despois dun ano de pandemia, a caída dos ingresos e o desgaste que está a sufrir a economía das familias atendidas nun contexto de crise económica xeneralizada atópanse na base da deterioración das súas condicións de vida: máis do 49 % dos fogares que foron beneficiarios do Programa Vivenda teñen todos os seus membros sen ingresos e o ingreso medio destes fogares é de 263,91 euros mensuais. Outro reflexo claro desa perda de ingresos é que, das persoas beneficiarias directas do Programa Vivenda en 2021, unicamente o 12,86 % teñen emprego.

A colaboración entre a Fundación Barrié e as Cáritas Diocesanas de Galicia tórnase, neste sentido, fundamental, xa que se prevé que as solicitudes de axudas aumenten considerablemente unha vez que se vaian retirando as medidas extraordinarias adoptadas polas administracións públicas para mitigar a crise económica e social derivada da pandemia. Isto suporá que, a partir de 2022, moitas persoas e familias quedarán sen ningún tipo de ingreso, e será aí onde esteamos para podermos axudalas e apoialas.

En cifras

 74,28%
dos beneficiarios directos están no paro

 67,45%
dos beneficiarios directos son mulleres

 49,08%
dos fogares non teñen ningún tipo de ingresos

 263,91€
é o ingreso medio mensual por fogar

No primeiro ano de execución do programa levaron a cabo as seguintes actuacións:

AXUDAS AO PAGO DE ALUGUEIRO OU HIPOTECA DE VIVENDA HABITUAL E PERMANENTE,

así como das cotas da comunidade de propietarios e os recibos de subministracións básicas e axudas á mellora das condicións de habitabilidade de vivendas que se atopen en situación de risco ou en situación precaria.

A pesar das axudas e medidas públicas existentes, o número de axudas solicitadas para esta liña foi de máis de 9500, o que superou toda previsión e revelou a amplitude e necesidade do programa en todo o territorio galego. Desde a Fundación Barrié puido atenderse a un 6 % destas peticións, o que visibiliza a imperiosa necesidade de continuar traballando para evitar a exclusión residencial.

9.550
solicitudes
de axuda

567
axudas
concedidas

304
fogares
atendidos

48,03%
fogares
con menores

820
beneficiarios

71%
mulleres

77,30%
beneficiarios
directos están
no paro

45,39%
de fogares sen
ningún tipo
de ingresos

APOIO Á REDE DE PISOS DE ACOLLIDA,

a través dos que se ofrece un aloxamento de carácter temporal e atención integral mediante o acompañamento educativo, laboral e social daquelas persoas que, debido á súa situación de vulnerabilidade, se quedaron sen acceso á vivenda. Esta rede achega un lugar onde as persoas se poden repor da perda da súa vivenda, grazas a un acompañamento personalizado, e supón unha oportunidade para o aforro, a fin de que poidan resituarse e instalarse de maneira autónoma na súa propia vivenda.

A perda dunha vivenda anterior e as elevadas esixencias para o seu acceso no mercado do alugueiro provocou que aquelas persoas en situación de precariedade económica e laboral se encontrasen sen fogar. Co apoio da Fundación Barrié, puido darse resposta a un 9 % das máis de 900 solicitudes recibidas nesta liña para o acceso aos pisos de acollida de Cáritas englobados neste programa.

905
solicitudes
de axuda

292
axudas
concedidas

77
fogares
atendidos

29,87%
fogares
con menores

135
beneficiarios

55%
mulleres

62,34%
beneficiarios
directos están
no paro

36,30%
de fogares sen
ningún tipo
de ingresos

Amelia Gema María del Carmen Garrido Castromán, secretaria xeral de Cáritas Diocesana de Santiago de Compostela, e Pilar Romero Vázquez-Gulías, vicepresidenta da Fundación Barrié, xunto a Julián Barrio Barrio, Excmo. e Rvdo. Sr. Arcebispo de Santiago de Compostela, quen presidiu a inauguración e bendiciu as novas instalacións, como sede propia, dos Servizos Xerais de Cáritas Diocesana de Santiago de Compostela o 24 de setembro de 2021, coincidindo co Ano Santo Compostelán.

Rede Paraugas Alzheimer

O Programa Rede paraugas Alzheimer nace no ano 2013 co claro obxectivo de ofrecer un paraugas, unha protección, ás familias cuidadoras de enfermos de Alzheimer ou outras demencias no rural galego: fomentando a súa capacitación e mellorando a súa calidade de vida.

Galicia e a súa realidade social áchanse moi determinadas polas súas estruturas demográfica e poboacional. Datos como que máis do 25 % da poboación galega supera os 65 anos, ou a dispersión dos núcleos poboacionais, condicionan enormemente a organización de servizos de atención de calidade que cheguen a toda a poboación. Ademais, a crise sanitaria producida pola pandemia alterou as dinámicas da sociedade e especialmente as vinculadas ás persoas maiores, que foron a poboación máis vulnerable e, á vez, a máis desprotexida psicolóxicamente ante as medidas de prevención implantadas. A estrutura familiar é, polo tanto, básica no coidado dos familiares enfermos, o que leva un esforzo que merece todo o apoio posible.

Rede Paraugas Alzheimer, desenvolvido en colaboración coa Federación de Asociacións Galegas de Familiares de Enfermos de Alzheimer e Outras Demencias (FAGAL), que representa a quince asociacións que suman máis de 5000 familias de toda Galicia, ofrece apoio directo a quen teñen dificultade para manter aos seus familiares nos recursos de proximidade, como os centros de día.

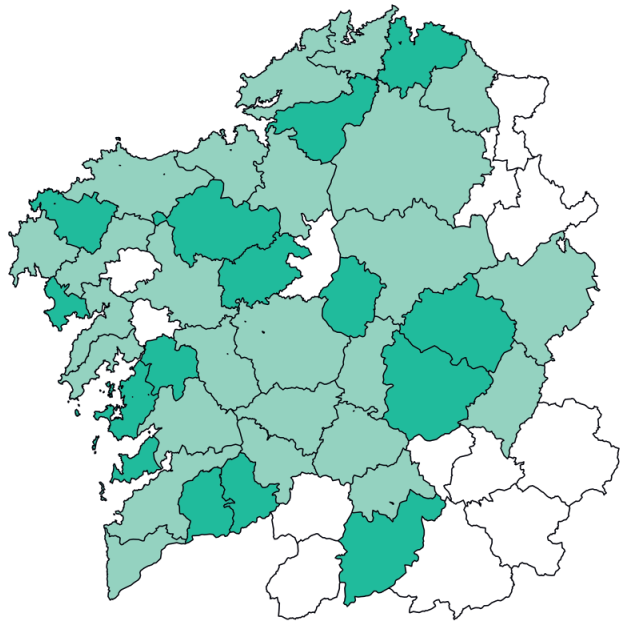
No ano 2021, fortalecéronse tres unidades de respiro nas comarcas do Condado, Arzúa e Pontedeume, co fin de robustecer a vinculación das asociacións integradas en FAGAL cos grupos de afectados e as súas familias. Nestas unidades ofrécese, por unha banda, atención especializada a un total de 36 persoas diagnosticadas de demencia inicial, para axudalas a manterse activas e evitar o seu illamento e, en consecuencia, a diminución da súa calidade de vida; e, por outra, orientación ás familias sobre posibles actividades que desenvolver na conterna doméstica.

Neste ano reforzáronse, ademais, 13 grupos de axuda mutua, co fin de ofrecer atención, acompañamento e asesoramento nos planos psicolóxico, social e doméstico a 159 familiares de persoas con demencia.

Esquerda:
Sesión grupal do programa *Rede Paraugas Alzheimer*.

Abaixo:
Alumnos atendendo a unha das charlas impartidas no marco do programa *Divulgamente*.

Mapa das comarcas nas que se sitúan as localidades dos grupos de axuda mutua e unidades de respiro que se apoiaron en 2021.

Divulgamente: proxecto de sensibilización interxeracional

Entre as actuacións de Rede Paraugas Alzheimer desenvolvidas no ano 2021, destaca o proxecto de sensibilización interxeracional *Divulgamente*, que persegue reforzar a solidariedade entre os membros das familias mediante o achegamento dos mozos á realidade das persoas maiores. O proxecto, dirixido ao alumnado de bacharelato e ciclos formativos da rama sociosanitaria, componse das seguintes accións:

- unha charla inicial titulada *Coñecer mellor o Alzheimer* impartida polo doutor en Neurobioloxía Carlos Spuch, que de forma dinámica aproxima ao alumnado o funcionamento do cerebro, a memoria, o envellecemento e a súa relación coa enfermidade de Alzheimer, contextualizándoo no escenario derivado da pandemia;

- unha charla de sensibilización impartida no centro educativo por profesionais das asociacións de referencia nas súas localidades para mostrar a importancia dunha repartición equilibrada do coidado das persoas maiores cunha demencia, e

- e unha visita ás unidades terapéuticas ou centros de día, para expor o traballo realizado polos profesionais das asociacións tanto con persoas con demencias como cos seus familiares e os seus cuidadores principais.

En 2021, estas accións leváronse a cabo nas localidades de Vigo, Ferrol, Carballo e Padrón, nas que participaron un total de 351 estudantes. Desde 2013, a Fundación Barrié achegou un total 431 001,10 € a Rede Paraugas Alzheimer, da que ata hoxe se beneficiaron 6609 persoas.

REINSERCIÓN SOCIAL

O compromiso e o labor de apoio coas persoas privadas de liberdade por parte da Fundación Barrié foron continuos desde o ano 1971, no que a nosa anterior presidenta, dona Carmela Arias y Díaz de Rábago, puxo en marcha a iniciativa de apoio á reinserción social baixo a firme convicción de que esta é posible para quen, en situación de exclusión ou marxinación, se atopa interno nos centros penais.

Ao longo destes anos, este compromiso materializouse en numerosos convenios de colaboración nos que participaron a Secretaría Xeral de Institucións Penais do Ministerio do Interior e outras entidades do terceiro sector social.

Abaixo, de esquerda a dereita:
Javier San Claudio Piñón, Ilmo. Sr. maxistrado-xuíz de Vixilancia penal; Carmen Arias Romero, directora da Fundación Barrié; María Rivas López, subdelegada do Goberno na Coruña, e Miguel Ángel Rodríguez Montero, director do cis Carmela Arias y Díaz de Rábago.

No ano 2020, a Fundación Barrié renovou este compromiso coa sinatura de dous novos convenios de colaboración que regulan, para o período 2020-2023, os programas de apoio a módulos e actividades educativas e atención integral a persoas con enfermidade mental en todos os centros penais galegos: Teixeiro (A Coruña), A Lama (Pontevedra), Bonxe (Lugo), Monterroso (Lugo) e Pereiro de Aguiar (Ourense), ademais dos centros de inserción social Carmela Arias y Díaz de Rábago, da Coruña, e Carmen Avendaño, de Vigo. Os dous programas desenvólvense nos distintos graos e seccións do ámbito penal en Galicia e teñen enfoques diferentes dentro dun mesmo obxectivo, a reinserción.

Atendemos o 62% da poboación penal de Galicia.

Os programas contan cun investimento total de 994 345,08 euros, o que supón preto dun 25 % máis que a cantidade achegada no período anterior. Da devandita cantidade, a Fundación Barrié achega o 56 % (559 977,08 €); a Fundación Roviralta, o 12 % (120 000 €); FEAFES, o 13 % (131 424 €); a Fundación Érguete-Integración, o 8 % (82 368 €) e a Asociación Érguete, o 10 % (100 576 €).

Trátase dunha iniciativa pioneira como modelo de colaboración entre o ámbito público e o privado na que a Fundación Barrié asume a iniciativa, a coordinación e o seguimento dos programas, en colaboración con institucións penais, a Fundación Roviralta, Saúde Mental FEAFES Galicia, a Fundación Érguete-Integración e a Asociación Érguete.

NÚMERO DE BENEFICIARIOS POR PROVINCIA

COLABORAN

📁 Programa de apoio a módulos e actividades educativas

Cunha dotación económica para o ano 2021 de 139 942,24 euros, o Programa de apoio a módulos e actividades educativas ten como obxectivo apoiar o proceso de reinserción das persoas privadas de liberdade en centros penais de Galicia, ao facilitarlles oportunidades de formación e rehabilitación.

No marco do programa desenvólvense as seguintes actuacións en función do grao de clasificación penal:

1.º GRAO: RÉXIME PECHADO

No ano 2021, intensificouse a actuación no réxime pechado, que se aplica a internos que, pola súa inadaptación ou perigo, son clasificados como de «primeiro grao» (internos sometidos a medidas de control e seguridade máis restritivas). Esta actividade, que leva a cabo no marco do proxecto AUTO-T nos centros penais da Lama e Teixeiro —únicos centros que dispoñen de módulos de réxime pechado en Galicia— da man da Asociación Érguete, ten como obxectivo propiciar nestes internos un cambio cara a condutas que faciliten a súa integración no centro e, en definitiva, a progresión de grao e o destino ao réxime ordinario.

Así, no ano 2021, participaron en AUTO-T un total de 102 internos e superouse o nivel de participación de anos anteriores nas distintas actividades grupais, sesións individuais, sesións de seguimento e intervencións en illamento que se desenvolven no marco deste programa. O 55 % do total de internos que participaron nas actividades grupais de AUTO-T de 2021 progresaron de grao, na liña dos pasados anos.

2.º GRAO: RÉXIME ORDINARIO

A actuación no réxime ordinario, que se aplica a internos clasificados en segundo grao —o 75 % da poboación reclusa de Galicia— e concentra o 48 % da dotación económica total do convenio, artículase ao redor de tres eixos:

- No primeiro eixo destaca o curso de preparación das probas de avaliación en competencias clave (isto é, lingua galega, matemáticas e lingua castelá), co fin de incrementar as expectativas de reincorporación social e laboral dos internos unha vez finalizado o tempo de condena. A través da formación, impartida en 2021 pola Fundación Érguete-Integración a 44 internos dos centros da Lama, Teixeiro e Pereiro, un total de 37 internos (o 84 % dos participantes) obtivo a acreditación oficial requirida para acceder aos certificados de profesionalidade.
- No segundo eixo están as iniciativas dirixidas ao apoio dos módulos de respecto, mediante a mellora do seu equipamento e o desenvolvemento de obradoiros ocupacionais, actividades de índole cultural ou deportiva e saídas educativas ou terapéuticas. O apoio a estes módulos pioneiros ten como obxectivo fomentar no interno comportamentos e actitudes de responsabilidade, implicación e compromiso a través da actividade intensa diaria que implica a vida no módulo. No ano 2021, un total de 1321 internos de segundo grao (o 58 % dos internos de Galicia) puideron participar en toda a oferta de actividades que se puxo á súa disposición nos módulos de respecto, o que requiriu, para o seu ingreso neles, a previa aceptación voluntaria dun código ético de conduta e dunhas normas de convivencia e participación.
- No terceiro e último eixo están as actividades de prevención nos centros educativos, aos que se desprazan internos cunha andaina consolidada no seu proceso de reinserción. Estas actividades, que están orientadas á prevención do consumo de drogas e outras condutas de risco, suspendéronse durante o ano 2021 debido ás medidas de restrición de acceso aos centros penais.

3.º GRAO: RÉXIME ABERTO

As actuacións desenvolvidas ao longo do ano 2021 no réxime aberto, que se aplica a internos en terceiro grao, tiveron como obxectivo favorecer a preparación para a vida en liberdade dos internos dos centros de inserción social Carmela Arias y Díaz de Rábago, da Coruña, e Carmen Avendaño, de Vigo. Entre as principais accións, destaca a acollida, motivación e apoio ao

tratamento do alcoholismo, no que participaron un total de 40 internos con problemas de dependencia alcohólica, e cuxo fin é axudalos a identificaren situacións de risco de consumo de alcol e incrementaren o seu autocontrol, ademais de provelos de ferramentas que lles permitan manexarse nas devanditas circunstancias.

Programa de atención integral a persoas con enfermidade mental

Cunha dotación económica para o ano 2021 de 108 840 euros, o Programa de atención integral a persoas con enfermidade mental responde a un profundo sentido de responsabilidade social perante as necesidades en materia de saúde mental de internos que se atopan nos establecementos penais de Galicia.

Entre as principais actuacións desenvolvidas ao longo de 2021, destacan as que se refiren a continuación.

A atención directa a internos con problemas de saúde mental, prestada da man de Saúde Mental FEAFES Galicia, que ten como obxectivo conseguir que os internos con enfermidade mental coñezan, comprendan e aprendan a manexar a súa patoloxía, evitando recaídas e favorecendo tamén así a súa participación nos distintos programas e recursos do propio centro penal e, polo tanto, impulsando o seu proceso de inserción. No ano 2021 foron beneficiarios das devanditas actividades un total de 130 internos con problemas de saúde mental grave ou persistente de todos os centros penais galegos, a quen se apoiou con máis de 350 sesións de obradoiros grupais e 616 intervencións psicolóxicas individuais. Cabe destacar tamén o traballo de atención e acompañamento que se realizou con 36 familias destes internos.

 243 internos
atendidos no Programa de atención integral
a persoas con enfermidade mental

En paralelo á atención directa, en 2021 levaron a cabo, da man da Fundación Érguete-Integración, nos centros penais de Teixeiro e da Lama, os cursos de formación para obter o título homologado de Técnico Auxiliar de Psiquiatría. Esta formación, de 226 horas de duración e na que participaron un total de 30 internos, proporciona a preparación necesaria para realizar as funcións propias dos internos de apoio, á vez que favorece a inserción laboral futura. En 2021, o 87 % dos internos que recibiu esta formación obtivo a titulación homologada de Técnico Auxiliar de Psiquiatría e, destes, preto do 60 % permanece exercendo funcións de internos de apoio no seu centro.

Por último, no ano 2021 púxose en marcha, no Centro Penal de Teixeiro, unha terapia asistida con animais, concretamente con cans, co fin de mellorar o estado psicolóxico e restablecer o benestar emocional e cognitivo e, en definitiva, a calidade de vida de 25 internos con problemas de saúde mental. Crear un vínculo afectivo e emocional entre o interno e o can terapeuta, traballar a xestión emocional e a tolerancia á frustración e aumentar o desenvolvemento cognitivo, a motivación, a atención e a concentración foron os obxectivos traballados nesta terapia, que se impartiu con catro cans terapeutas ao longo de 18 sesións.

 87% dos internos
que participaron no Proxecto Abeiro (26)
obtiveron o título homologado de Auxiliar
de Psiquiatría

Internos do C. P. Teixeiro participando no
programa de terapia asistida con animais.

“A articulación dunha resposta eficaz e integral ao problema debe vir precedida por un coñecemento obxectivo e preciso da realidade social, que tan só se pode alcanzar mediante a obtención de datos fiables da prevalencia do problema e a identificación das variables que están na súa base, os contextos e a motivación, así como os perfís e actores sociais”.

– D. José María Arias Mosquera,
presidente da Fundación Barrié

Intervención do responsable científico da investigación, Antonio Rial, profesor da Facultade de Psicoloxía e director técnico da Unidade de Investigación en Psicoloxía do Consumidor e Usuario da Universidade de Santiago de Compostela (USC-PSICOM), durante a rolda de prensa.

PREVENCIÓN SOCIAL

Os protocolos de organización e prevención implantados nos centros educativos galegos, xunto coas medidas de restrición de acceso aos centros penais, impediron a realización de múltiples actividades educativas de prevención programadas para o ano 2021. No entanto, malia estas circunstancias, puideron desenvolverse as seguintes:

Prevención do abuso das redes sociais, videoxogos e xogos de apostas

Consciente da presenza cada vez maior das novas tecnoloxías na vida dos mozos galegos e dos posibles riscos para a súa saúde física e mental, a Fundación Barrié pon en marcha, en colaboración coa Universidade de Santiago de Compostela, un estudo pioneiro sobre o uso que os adolescentes galegos fan de Internet, os videoxogos e os xogos de apostas e o seu impacto tras a pandemia.

Baixo o título *Videojuegos, apuestas y adicciones sin sustancia entre los jóvenes y adolescentes gallegos: análisis de la situación actual y claves para la prevención*, este estudo ten como obxectivo obter un mellor coñecemento desta incipiente problemática —xa que, a pesar da súa relevancia social, son aínda moi poucos os estudos que abordasen esta temática en España— e identificar as claves para pór en funcionamento accións de prevención baseadas na evidencia empírica e desde unha perspectiva construtiva e comunitaria, implicando as familias, o sector empresarial e as institucións.

O estudo estará liderado polo Dr. Antonio Rial, profesor na Facultade de Psicoloxía da USC e director técnico da Unidade de Investigación en Psicoloxía do Consumidor e Usuario (USC-PSICOM), grupo de referencia en España tanto na investigación no ámbito dos adolescentes como na avaliación e xestión sociosanitarias.

José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié, e Antonio López Díaz, reitor da Universidade de Santiago de Compostela, na sinatura do convenio e presentación aos medios do lanzamento do estudo.

Trátase do traballo empírico de maior envergadura realizado en Galicia ata a data sobre o tema: participan 10 000 mozos galegos de idades comprendidas entre os 12 e 20 anos e matriculados, durante o curso escolar 2021-2022, nos niveis de Ensino Secundario Obrigatorio, Bacharelato e ciclos de Formación Profesional nos centros públicos, privados e concertados da comunidade.

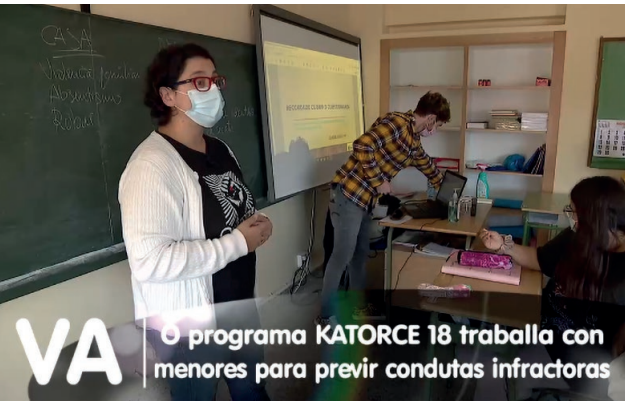
O estudo, que conta coa asistencia técnica do Centro de Supercomputación de Galicia (CESGA), persegue non só coñecer e describir con detalle o uso que os adolescentes galegos fan de Internet, os videoxogos e os xogos de apostas, senón tamén entender o porqué, incorporando un enfoque cualitativo a través da celebración de cadansúas dinámicas de grupo con mozos, nais e pais, educadores, técnicos de prevención e autoridades. O fin é deseñar estratexias de prevención baseadas na evidencia empírica e desde unha perspectiva construtiva e comunitaria, que implique tamén as familias, o sector empresarial e ás institucións.

Prevenção de condutas infractoras e abuso escolar

Esquerda:
Actividade didáctica que permite marcar os lugares con vandalismo sobre un mapa.

Dereita:
Reportaxe sobre o programa na Televisión de Galicia.

Investigadores sociais: #SenVandalismo

A Fundación Barrié promoveu un ano máis, en colaboración coa Asociación para a Prevención e a Educación Social (APES), o proxecto socioeducativo #SenVandalismo, co fin de sensibilizar e concienciar os mozos das consecuencias sociais e económicas que xera o vandalismo na súa cidade e, en definitiva, contribuír a reducir o custo económico para os concellos de todas as reparacións que provocan os actos vandálicos.

#SenVandalismo é un proxecto de aprendizaxe-servizo (ApS) pioneiro no ámbito autonómico, que combina a aprendizaxe curricular e o servizo á comunidade. Os participantes, estudantes de 5.º e 6.º curso de Educación Primaria, fórmanse como «investigadores sociais», e adquiren un rol de axentes activos, tendo como axudantes no proceso as súas familias, os seus docentes e APES. Ao longo das distintas sesións do proxecto, alumnado e profesorado adquiren coñecementos sobre o vandalismo que se dá tanto no seu centro educativo como no seu barrio e a súa contorna, e terán a oportunidade de deseñar e levar a cabo unha acción social para incidir sobre esta problemática, polo que establecen alianzas con entidades e institucións da súa comunidade.

En 2021, estas accións desenvóléronse en dez centros educativos de toda Galicia, nas que participaron un total de 362 estudantes, 27 docentes e 258 familias. A Fundación Barrié promove desde 2018 #SenVandalismo, no que ata hoxe participaron 489 alumnos.

Ktorce-18

A Fundación Barrié, en colaboración coa Asociación Arela, retomou para este curso 2021-2022 Ktorce-18, unha iniciativa que se desenvolve no ámbito autonómico desde o ano 2012 co obxectivo de achegar a Lei do Menor á comunidade educativa (pais, alumnos e profesores).

Ktorce-18, dirixido ao alumnado de Educación Secundaria e Formación Profesional Básica, ofrece unha dobre proposta de obradoiros que responden aos novos retos demandados pola comunidade educativa. Por unha banda, ofertouse un obradoiro sobre a prevención de condutas infractoras e a Lei do Menor e, doutra banda, un obradoiro de sensibilización fronte ao acoso escolar e os malos tratos nas aulas. Con eles búscase concienciar sobre as posibilidades delituosas nas actividades diarias; dar a coñecer posibles situacións de risco con respecto a actos feitos sen pensar; sensibilizar a sociedade sobre a Lei do Menor; sensibilizar fronte ao problema do acoso escolar; axudar o alumnado a frear posibles casos de acoso escolar na aula e proporcionar ferramentas á comunidade educativa para traballar na prevención do acoso escolar.

Nesta edición de 2021, un total de 642 alumnos de 15 centros educativos galegos participaron no programa e, máis concretamente, 354 alumnos asistiron ao obradoiro de prevención de condutas infractoras e 288 ao obradoiro de sensibilización e prevención do acoso escolar. Desde a posta en marcha de Ktorce-18, impartíronse 770 charlas, nas que participaron máis de 36 000 persoas entre alumnos, docentes e familias.

PROFESIONALIZACIÓN DO TERCEIRO SECTOR SOCIAL

Programa Máis Social

Desde hai dez anos, a Fundación Barrié desenvolve o Programa Máis Social, que, co obxectivo de apoiar as entidades sociais, facilita medios e estratexias que optimizan a súa xestión, impulsa un crecemento estable e permanente e procura un modelo de acción social e economicamente sustentable. Encadrada neste programa, desde o ano 2013 a Fundación Barrié e a Fundación Roviralta promoven unha convocatoria de proxectos que ofrece apoio económico ás entidades participantes para os seus proxectos sociais.

IV Convocatoria de proxectos

As consecuencias da pandemia, que se deixaron sentir en todos os ámbitos da sociedade, afectaron tamén o desenvolvemento dos proxectos das sete entidades sociais beneficiarias desta IV Convocatoria, polo que se dilatou no tempo a súa execución.

Aínda que as circunstancias para o desenvolvemento dos devanditos proxectos continuaron sendo complicadas, no ano 2021 foi posible completar e finalizar o Programa para a atención e apoio de persoas con discapacidade intelectual reclusas e exreclusas de Fademga, ademais de poder celebrarse o acto de presentación do estudo de FEGADACE.

FADEMGA Plena Inclusión Galicia

Atención e apoio ás persoas con discapacidade intelectual reclusas e exreclusas
Programa de formación, apoio e acompañamento de persoas con discapacidade intelectual vinculadas aos centros penais da Lama, o Pereiro de Aguiar e Teixeiro.

Proxecto pertencente á IV Convocatoria cuxa execución finalizou no ano 2021, a través do que se mellorou a calidade de vida das persoas con discapacidade intelectual reclusas e exreclusas e dos seus familiares, favorecendo os seus procesos de rehabilitación, reinserción e inclusión social.

Trinta persoas procedentes dos centros penais de Teixeiro, Pereiro e da Lama foron as beneficiarias directas deste proxecto, no que se ofreceu apoio e seguimento ás persoas en liberdade definitiva, á vez que se apoiou tamén a cinco familiares. Ademais desta asistencia, desenvóléronse actividades de formación específicas, como a programación de formación en sexualidade e un club de lectura no Centro Penal da Lama e, finalmente, tamén se adquiriron elementos de primeira necesidade, como roupa e alimentos, que estes beneficiarios precisaban por carecer de ningunha posibilidade de adquirilos.

Federación Galega de Dano Cerebral (FEGADACE)

O coidado informal en dano cerebral adquirido: impacto na saúde e calidade de vida das persoas coidadoras. Análise en clave de desigualdade de xénero
Proxecto de investigación sobre o impacto na saúde e calidade de vida das persoas coidadoras de persoas con dano cerebral adquirido (DCA) en Galicia.

No ano 2021 tivo lugar finalmente a presentación do estudo no que se ofreceu unha análise a través do que se cuantificou e descrito o impacto na saúde e calidade de vida das persoas coidadoras. Na súa elaboración colaboraron 282 persoas coidadoras de cinco entidades que forman parte do movemento asociativo de dano cerebral galego, como principais prestadoras de servizos de atención a persoas con dano cerebral e as súas familias.

Educación

FORMACIÓN DO TALENTO DE POSGRAO

Programa de Bolsas de Posgrao
no Estranxeiro

Asociación de Bolseiros

FORMACIÓN DO TALENTO UNIVERSITARIO

Summer Undergraduate Research
Fellowship Program

PROMOCIÓN DO ÉXITO ESCOLAR

Fomento da expresión oral
e o pensamento crítico

Torneo de Debate Académico
de Galicia (TDAG)

Fomento de vocacións
científico-tecnolóxicas

I Liga Maker Drone de Galicia

Atención ás necesidades
educativas especiais

Pictoeduca

A educación foi, desde o establecemento da Fundación Barrié en 1966, o motor de toda a súa actividade. O Programa de Bolsas de Posgrao no Estranxeiro é quizais a plasma-
ción máis visible de tal aposta polas persoas. A este programa
veterano, polo que se segue recoñecendo de maneira maio-
ritaria á Fundación, viñeron unirse novos programas, como o
de bolsas de investigación internacional dirixido a estudantes
universitarios galegos, iniciado o ano pasado.

En 2021, o Torneo de Debate Académico de Galicia tivo que
celebrarse de forma virtual, o que non logrou diminuír nin a
ilusión nin a calidade das intervencións. Así mesmo, neste ano
viu a luz un programa ambicioso e pioneiro, a I Liga Maker Dro-
ne, que naceu co obxectivo de fomentar as vocacións científi-
co-tecnolóxicas dos nosos mozos.

Esquerda:
Acto de entrega das credenciais do Programa
de Bolsas de Posgrao no Estranxeiro 2021.

FORMACIÓN DO TALENTO DE POSGRADO

Programa de Bolsas de Posgrado no Estranxeiro

O Programa de Bolsas de Posgrao no Estranxeiro, que no ano 2021 atinxiu a súa 32.ª edición, reflicte o compromiso da Fundación Barrié coa educación e capacitación do activo máis valioso de Galicia: as persoas. Trátase dunha das contribucións máis notables da Fundación á comunidade, con 714 bolsas concedidas desde 1990 e un investimento acumulado de máis de 43 millóns de euros.

En 2021 a Fundación concedeu un total de dez bolsas para realizar estudos conducentes á obtención do título de mestrado, durante o curso académico 2022-2023, en institucións estranxeiras de referencia internacional.

O dez novos bolseiros recibiron as súas credenciais o 18 de xuño, nun acto de aforamento reducido celebrado na sede da Coruña. O acto estivo presidido por José María Arias Mosquera, presidente da Fundación, a quen acompañaron Óscar Rama Penas, presidente da Asociación de Bolseiros, e Consuelo Castro Rey, avogada xeral do Estado-directora do Servizo Xurídico do Estado. Tras a entrega de credenciais, Juan Carlos Rocamonde Quintela, en representación da promoción de 2021, pronunciou unhas emotivas palabras de agradecemento cara ás súas familias e a Fundación.

A promoción de 2021 realizará estudos de mestrado nun amplo abano de especialidades de interese e impacto para Galicia: tres de Ciencias Experimentais, tres de Ciencias da Vida, dúas de Enxeñaría e dúas de Ciencias Sociais. A media académica dos estudos de grao da promoción de 2021 é 8,82 sobre 10.

Respecto da procedencia, tres bolseiros cursaron os seus estudos universitarios en Galicia, cinco en Madrid e dous no estranxeiro. A Universidade de Santiago de Compostela, con tres bolseiros, e a Universidade Carlos III de Madrid, tamén con tres, encabezan a lista con maior número de bolseiros, seguidas pola Universidade Pontificia Comillas, a Universidade Complutense de Madrid, a University College de Londres no Reino Unido e a Universidade de Aalborg en Dinamarca.

En canto ao destino, Suíza consolídase como país de preferencia, seguida polo Reino Unido, os Estados Unidos, Alemaña e os Países Baixos. Realizarán os seus estudos en centros de referencia como a Escola Politécnica Federal de Zúric, a Universidade de Zúric, a Universidade de Oxford, a Universidade de Cambridge, a Universidade de Columbia, a Universidade de Heidelberg e a Universidade Tecnolóxica de Delft.

Intervención de Juan Carlos Rocamonde no acto de entrega de credenciais de bolsas de posgrao, presidido por José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié. Acompañano Consuelo Castro Rey, avogada xeral do Estado, directora do Servizo Xurídico do Estado e vogal do Padroado da Fundación Barrié; Darío Villanueva Prieto, académico da Real Academia Española e vogal do Padroado da Fundación Barrié, e Óscar Rama Penas, presidente da Asociación de Bolseiros da Fundación Barrié.

32.ª edición
do Programa de Bolsas
de Posgrao no Estranxeiro

Ricardo González Valiño
Ourense (1999)

Msc in Biochemical
Engineering
Escola Politécnica Federal
de Zúric (Suíza)

Grao universitario: Enxeñaría Biomédica
Universidade de orixe: Universidade Carlos III de Madrid
Área de coñecemento: Ciencias da Vida

O seu obxectivo é converterse en investigador e docente no ámbito da enxeñaría biomédica; para iso vai realizar un mestrado desta materia para completar a súa formación académica e nun futuro poder dedicarse á investigación (especificamente, na democratización das tecnoloxías médicas) e ao ensino desta rama.

Juan Carlos Rocamonde Quintela
Arzúa, A Coruña (2001)

MASt in Applied
Mathematics
Universidade de Cambridge
(Gran Bretaña)

Grao universitario: Física
Universidade de orixe: University College London
Área de coñecemento: Ciencias Experimentais

O mestrado permitiralle continuar investigando nos campos de física de partículas e de mecánica clásico-cuántica, coa intención de obter unha teoría de campos unificada. A través da investigación da estrutura físico-matemática do universo e a súa divulgación efectiva, pretende a longo prazo desenvolver tecnoloxías seguras. Ademais da súa traxectoria como físico, destaca a súa vocación como escritor; foi gañador dos premios literarios Minerva en 2018 e autor dun libro de poesía, *Fugaces como estrellas*, con tan só 17 anos.

María Irene Lois Bermejo
Ourense (1998)

Msc in Molecular Biosciences
Universidade de Heidelberg
(Alemaña)

Grao universitario: Bioquímica
Universidade de orixe: Universidade Complutense de Madrid
Área de coñecemento: Ciencias da Vida

O seu obxectivo é especializarse en bioloxía do desenvolvemento e células e adquirir novas habilidades técnicas e metodolóxicas que lle permitan desenvolverse profesional e persoalmente e que poida aplicar no futuro para contribuír ao enriquecemento da ciencia en Galicia. Ademais, ten vocación docente e cando termine o doutoramento aspira a dar clases na universidade.

María Franco Hernández
Santiago de Compostela,
A Coruña (1999)

MRes Medical Device Design
and Entrepreneurship
Universidade Tecnolóxica de
Delft (Países Baixos)

Grao universitario: Enxeñaría Biomédica
Universidade de orixe: Universidade Carlos III de Madrid
Área de coñecemento: Ciencias da Vida

O seu obxectivo é adquirir os coñecementos e experiencia necesarios para profundar na área do deseño de instrumentación biomédica para nun futuro iniciar o seu propio proxecto empresarial nesta área. María é unha gran deportista; foi xogadora de baloncesto durante moitos anos e de *rugby* durante o último ano.

Carlos García Meixide
Lalín, Pontevedra (1997)

Msc in Statistics
Escola Politécnica Federal de
Zúric (Suíza)

Grao universitario: Matemáticas e Física
Universidade de orixe: Universidade de Santiago de Compostela
Área de coñecemento: Ciencias Experimentais

O seu obxectivo, tras realizar o mestrado, é a formulación de modelos matemáticos de medicina personalizado para afrontar con intelixencia artificial os retos clínicos do século, como o envellecemento saudable, a comprensión do mecanismo de novas enfermidades e o deseño optimizado de tratamentos para combatelas. Carlos é ademais un gran deportista, cinto marrón de kung-fu e músico profesional con especialidade en saxofón.

Diego Martínez Taboada
Santiago de Compostela,
A Coruña (1999)

Msc in Statistical Science
Universidade de Oxford
(Reino Unido)

Grao universitario: Matemáticas
Universidade de orixe: Universidade de Santiago de Compostela
Área de coñecemento: Ciencias Experimentais

O seu obxectivo é profundar nesta disciplina, combinando as súas vertentes teórica e práctica. A longo prazo, aspira poder contribuír á optimización estatística dos recursos galegos (produtivos, sanitarios ou económicos) para avanzar no benestar de Galicia. Doutra banda, e como calquera mozo da súa idade, xogou ao fútbol durante 15 anos.

Foto de grupo da 32.ª edición do Programa de Bolsas de Posgrao no Estranxeiro.

Primeira fila, de esquerda a dereita: Carlos Calvo Orosa, director xeral da Fundación Instituto Tecnolóxico de Galicia; Óscar Rama Penas, presidente da Asociación de Bolseiros da Fundación Barrié; Consuelo Castro Rey, avogada xeral do Estado, directora do Servizo Xurídico do Estado e vogal do Padroado da Fundación Barrié; José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié; Pilar Romero Vázquez-Gulías, vicepresidenta da Fundación Barrié; Darío Villanueva Prieto, académico da Real Academia Española e vogal do Padroado da Fundación Barrié; Carmen Arias Romero, directora da Fundación Barrié, e Martín Fernández Prado, presidente da Autoridade Portuaria da Coruña. Os dez novos bolseiros ao fondo.

Ana Nogueiras Pérez-Santamarina
Pontevedra (1993)

Master in Public Policy
Universidade de Columbia
(Estados Unidos)

Grao universitario: Dereito e Economía
Universidade de orixe: Universidade Carlos III de Madrid
Área de coñecemento: Ciencias Sociais

O seu obxectivo é traballar na prevención de conflitos a través da cooperación público-privada. Pretende involucrar activamente o sector privado na prevención de conflitos. Hai varias alternativas que lle permitirían avanzar neste obxectivo, desde traballar en organizacións internacionais directamente co sector privado ata converterse en asesora política, incentivando con políticas ás empresas a involucrarse neste ámbito. Noutra orde de cousas, ten o grao elemental de piano e está federada en judo e tenis.

Luis Fernández Martínez
Astorga, León (1998)

Msc in Quantum Engineering
Escola Politécnica Federal de
Zúric (Suíza)

Grao universitario: Matemáticas e Física
Universidade de orixe: Universidade de Santiago de Compostela
Área de coñecemento: Enxeñaría

O seu obxectivo é especializarse nas aplicacións da física cuántica; en concreto, no deseño de ordenadores e algoritmos cuánticos. O seu uso permitirá, por exemplo, transferencias bancarias máis seguras e conexións a Internet e ordenadores con velocidades ata agora non vistas. Doutra banda, a súa vocación docente permitiralle transmitir os seus coñecementos ás novas xeracións.

Jacobo Meijide Ramos
Vigo, Pontevedra (1993)

Master of Laws (LL.M.)
Universidade de Columbia
(Estados Unidos)

Grao universitario: Dereito
Universidade de orixe: Universidade Pontificia de Comillas
Área de coñecemento: Ciencias Sociais

O seu obxectivo é obter as nocións fundamentais do *common law* norteamericano. Ao coñecer o funcionamento do sistema legal norteamericano desde dentro, nun futuro poderá proporcionar un asesoramento integral que inclúa operacións de investimento e de movemento de capitais co mercado latinoamericano.

Gala Sofía Sánchez Rodríguez
A Coruña (1999)

Msc in Neural Systems and
Computations
Universidade de Zúric (Suíza)

Grao universitario: Enxeñaría Robótica
Universidade de orixe: Universidade de Aalborg
Área de coñecemento: Enxeñaría

O seu obxectivo é investigar e pór en funcionamento a sinerxía entre bioloxía e tecnoloxía, combinando a robótica con métodos de computación neuronal. Deste xeito, a robótica podería ser máis útil, próxima e accesible ás persoas, especialmente en sectores de saúde e atención social. O seu principal campo de investigación é o desenvolvemento de exoesqueletos, prótese e dispositivos de axuda ao sector da saúde.

Asociación de Bolseiros

A Asociación de Bolseiros da Fundación Barrié, creada en 1996, conta con preto dun milleiro de integrantes, todos eles beneficiarios dos programas de bolsas para a investigación e realización de estudos universitarios ou de posgrao en España e no estranxeiro. A Asociación de Bolseiros, pioneira en Galicia, constitúe unha verdadeira rede de contactos persoais e profesionais, a través da realización de actividades encamiñadas a facilitar aos seus asociados o contacto con institucións profesionais e académicas de ámbito galego, nacional e internacional e manter e alimentar o vínculo da Fundación cos seus bolseiros.

XORNADA DE NADAL

Por segundo ano consecutivo celébrase a tradicional xornada de Nadal en formato virtual, que en 2021 festexou unha ocasión moi especial, xa que se cumpriron 25 anos da creación da Asociación de Bolseiros.

A reunión incluíu unha mesa redonda titulada 25 anos da *Asociación de Bolseiros*, moderada por Francisco Seoane Pérez, doutor en Estudos de Comunicación pola Universidade de Leeds (2011) e mestrado en Comunicación pola Universidade de Illi-

nois en Chicago (2006), cunha bolsa de estudos de posgrao da Fundación Barrié. Licenciado en Xornalismo pola Universidade de Santiago de Compostela (2001), actualmente é profesor no Departamento de Xornalismo e Comunicación Audiovisual da Universidade Carlos III de Madrid. Contou coa participación de bolseiros como Borja Quintás Melero (bolseiro do doutoramento en Artes Interpretativas no Conservatorio Tchaikovsky de Moscova, 2006), Javier López Arangüena (bolseiro MBA en INSEAD, Singapur, 2008), Arantza Vilas Sarasua (bolseira do mestrado de Deseño Téxtil no Central Saint Martins College of Art and Design, 2000), Julia Sánchez Abeal (bolseira MBA na Universidade de Columbia, 2008), Iván Varela Rozados (bolseiro MBA na London Business School e a Columbia Business School, 2018), Blanca Boulet Bunzl (bolseira MBA na Universidade de Stanford, 2016), Modesto Corderí Novoa (bolseiro de mestrado de Ensino do Chinés como Segunda Lingua na Universidade de Lingua e Cultura de Beijing, 2013), Adela Conchado Rodríguez (bolseira do Msc Business and Community na Universidade de Bath, 2010), David Rodríguez Martínez (bolseiro do mestrado en Enxeñaría da Automoción na Universidade de Cranfield, 2015) e Marta Pita Vidal (bolseira do mestrado en Física Aplicada na Universidade Tecnolóxica de Delft, 2017).

Webinar

30 diciembre

JORNADA DE NAVIDAD

25

ANIVERSARIO

Bolseiros de todo o mundo mandaron vídeos de felicitación con motivo do 25.º aniversario da Asociación de Bolseiros da Fundación Barrié.

FORMACIÓN DO TALENTO UNIVERSITARIO

Summer Undergraduate Research Fellowship Program

En 2020 a Fundación Barrié creou a primeira edición do Summer Undergraduate Research Fellowship Program, un programa de bolsas para realizar estancias de investigación internacional durante os meses de verán dirixido a estudantes galegos de titulacións universitarias en ciencias da vida. O obxectivo da convocatoria é que estudantes universitarios galegos poidan adquirir experiencia en institucións de referencia internacional, incrementar os seus coñecementos e orientar a súa carreira profesional.

Esther Calviño Sanlés

A Pobra do Caramiñal,
A Coruña (1998)

Universidade da Coruña
(UDC)

Grao dobre:

Química e Bioloxía (6 anos,
de 2016 a 2022)

Nota media: 9,20

A súa paixón pola ciencia fixo que optase por un dobre grao en Química e Bioloxía. Debido ao seu especial interese pola microbioloxía, solicitou unha «bolsa de colaboración nun laboratorio», ofrecida pola UDC. Entrou no laboratorio de Bioquímica e Bioloxía Molecular, onde traballou na obtención de plásmidos recombinantes.

Realizou prácticas na aecc (Asociación Española Contra o Cancro) e traballou no CICA (Centro de Investigacións Científicas Avanzadas) co grupo EXPRELA, onde estudou o efecto da sobreexpresión das proteínas HMGB nos xenos relacionados co cancro de próstata.

**Manuel Rico Fernández
San Silvestre**

Ferrol, A Coruña (2001)

Universidade de Santiago
de Compostela

Grao:

Medicina (6 anos, de 2019
a 2025)

Nota media: 9,24

Estudante de 2.º ano de Medicina con especial interese na investigación, a xenética, a inmunoloxía e a neurociencia, realizou o Bacharelato Internacional, no que o seu ensaio final sobre bioloxía, supervisado polo profesor Ángel María Carracedo Álvarez, recibiu numerosos recoñecementos. Fixo prácticas na Fundación Pública Galega de Medicina Xenómica e no Centro de Investigación en Medicina Molecular e Enfermidades Crónicas (CIMUS). Manuel foi finalista do Premio Nacional de Ciencia e Tecnoloxía para Estudantes de Bacharelato da Universidade Saint Louis en Madrid e dos Premios Cum Laude da Universidade de Francisco de Vitoria, entre outros.

PROMOCIÓN DO ÉXITO ESCOLAR

Fomento da expresión oral e o pensamento crítico

Torneo de Debate Académico de Galicia (TDAG)

Na súa continua aposta pola innovación educativa, a Fundación Barrié puxo en marcha o Torneo de Debate Académico de Galicia (TDAG), unha iniciativa pioneira en Galicia que combina a formación previa en debate e oratoria co obxectivo de mellorar a expresión oral e fomentar o pensamento crítico dos estudantes de Ensino Secundario Obrigatorio e Bacharelato dos centros educativos de Galicia.

En febreiro de 2021 tivo lugar o torneo correspondente á terceira edición do TDAG que, debido á situación sanitaria, houbo de ser celebrada de forma telemática. Participaron 196 estudantes e 37 docentes de 22 centros educativos de Galicia agrupados en 44 equipos, o que o converteu no maior torneo escolar de debate en Galicia en termos de participación. A pregunta ao redor da que se centrou o debate foi «Deben os países mem-

bro da Unión Europea limitar as liberdades fundamentais para salvagardar o benestar colectivo?».

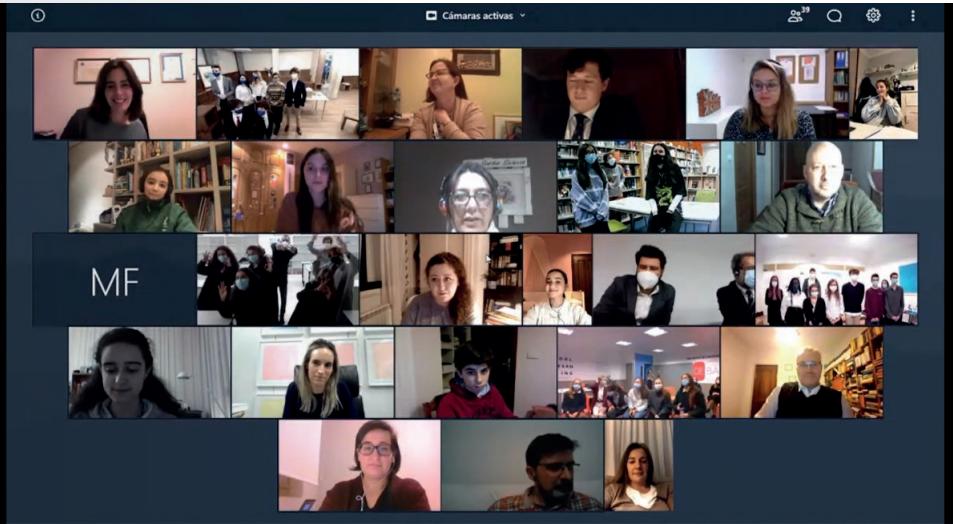
Na final, disputada entre o CPR Santa María del Mar e o CPR Compañía de María, proclamouse gañador da terceira edición do TDAG o CPR Santa María del Mar da Coruña. Nesta edición produciuse un empate no Premio ao Mellor Orador, que foi para Olga Formoso López, do CPR Maristas Cristo Rey, e para Jaime Álvarez Formoso, do CPR Compañía de María.

No outono de 2021 comezou a cuarta edición do TDAG, coa celebración dunha formación virtual específica, *El debate académico*, dirixida aos equipos de debate e aos seus profesores. O torneo da cuarta edición do TDAG tivo lugar en febreiro de 2022.

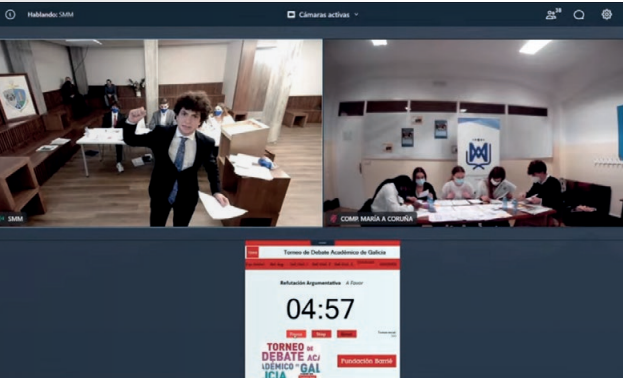
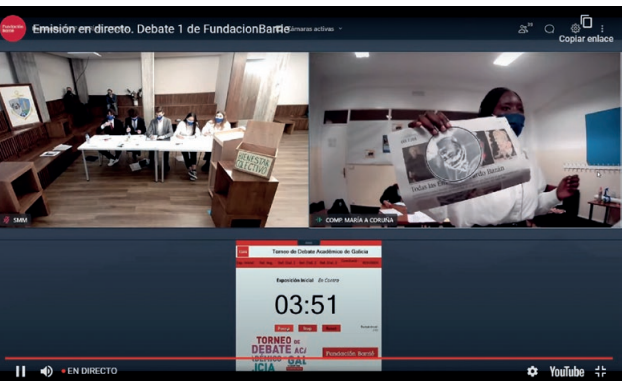
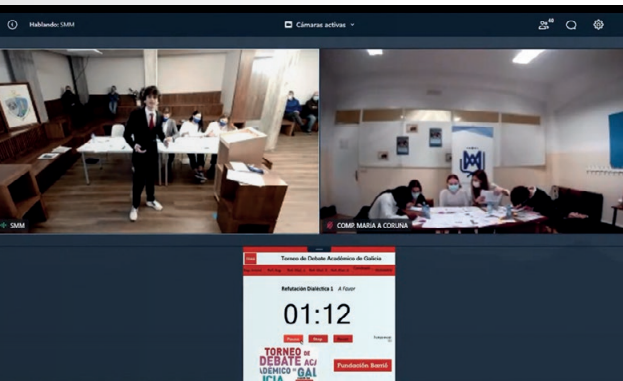
COLEXIOS PARTICIPANTES NO III tdag

1. IES de Becerreá
2. CPR San José de Cluny, Santiago de Compostela
3. CPR Compañía de María, A Coruña
4. CPR Divina Pastora, Ourense
5. CPR Colegio Estudio, Nigrán
6. CPR Sacra Familia (Filipenses), Vilagarcía de Arousa
7. CPR La Salle, Santiago de Compostela
8. CPR Lar, Mos
9. CPR Liceo La Paz, A Coruña
10. CPR Cristo Rey (Maristas), A Coruña
11. CPR La Inmaculada, Lugo

12. CPR Santa María, Ourense
13. CPR Montespiño, A Coruña
14. CPR Peñarredonda, A Coruña
15. IES A Pinguela, Monforte de Lemos
16. CPR Eduardo Pondal, Cangas
17. CPR Santa María del Mar, A Coruña
18. CPR Santiago Apóstol, Soutomaior
19. IES Sardiñeira, A Coruña
20. CPR SEK-Atlántico, Poio
21. IES Soutomaior, Soutomaior
22. IES Urbano Lugo, A Coruña

Capturas de pantalla de diferentes momentos do Torneo de Debate Académico de Galicia (TDAG), que neste ano, debido á situación sanitaria, non puido celebrarse de forma presencial.

Fomento de vocacións
científico-tecnolóxica

I Liga Maker Drone de Galicia

En 2021 a Fundación continuou promovendo as vocacións científico-tecnolóxicas entre os escolares, a través do lanzamento da 1.ª edición da liga Maker Drone en colaboración co Instituto Tecnolóxico de Galicia. Trátase da primeira competición a nivel autonómico en España que expón o reto de construír un sistema dron enfocado á solución dun problema social particular. Dirixida ao alumnado de terceiro curso do Ensino Secundario Obrigatorio (3.º da ESO), a 1.ª edición contou coa participación dun total de 18 equipos integrados entre sete e nove alumnos procedentes de centros educativos de toda Galicia.

Mediante unha experiencia participativa e estimulante, a liga Maker Drone segue os seguintes obxectivos:

- Converter os estudantes en actores activos en aplicacións tecnolóxicas, estimulando o seu interese, creatividade e autonomía.
- Sensibilizar os alumnos sobre a relevancia da tecnoloxía, facilitando o seu uso na aula para o seu emprego en asuntos da vida diaria.
- Contribuír á orientación profesional dos estudantes da ESO, a través da presentación práctica de diferentes disciplinas e as súas aplicacións.
- Difundir o coñecemento tecnolóxico de maneira amable, tratando de superar a percepción de materia complexa mediante o uso de novas formas participativas na aula.
- Contribuír á educación científico-técnica da sociedade, grazas a actividades demostrativas dos desenvolvementos realizados polos estudantes.

José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié, e Carlos Calvo Orosa, director xeral do Instituto Tecnolóxico de Galicia (ITG), na sinatura do convenio e presentación aos medios da 1.ª edición da liga Maker Drone, unha iniciativa pioneira dirixida ao alumnado de terceiro curso do Ensino Secundario Obrigatorio de Galicia.

En novembro de 2021, a directora da Fundación Barrié, Carmen Arias, e o responsable de i+d da división de drons do ITG, Jorge Seoane, presentaron o ambicioso reto desta primeira edición que os escolares seleccionados deberían resolver entre os meses de febreiro e maio de 2022: **construír e programar un dron para axudar a combater incendios.**

En concreto, os equipos participantes terían que idear, deseñar e programar un dron que fose capaz de recoller auga, transportala e acceder, desde o exterior, á planta dun edificio no que houbo un incendio para contribuír á súa extinción. Para iso, a cada un dos centros facilitóuselle un dron, formación e orientación por parte da organización.

No transcurso da xornada, os enxeñeiros do ITG impartiron unha primeira formación sobre intelixencia artificial aplicada a drons, unha das principais áreas de investigación do centro tecnolóxico. Os alumnos, ademais, puideron ver en primeira persoa aplicacións reais de drons nas que traballa o centro tecnolóxico. Así mesmo, a xornada contou coa intervención dun formador da Asociación de Bombeiros de Galicia, quen relatou a súa experiencia no uso de drons na nosa comunidade autónoma.

En maio de 2022 celebrouse a Xornada de Exhibición, na que se presentaron as demostracións das solucións deseñadas por cada equipo, que foron avaliadas por un xurado especializado, segundo as seguintes categorías:

- Premio ao equipo gañador da competición: Esta categoría resolveuse en modalidade torneo, na que os equipos competiron de maneira simultánea para levaren a cabo correctamente a misión definida no desafío no menor tempo posible.
- Premio ao mellor deseño: Nesta categoría valorouse a optimización do deseño, de acordo cos requisitos técnicos especificados: menor peso, menor custo, etc.
- Premio á solución máis disruptiva: Nesta categoría valorouse a creatividade e innovación da solución proposta para resolver o desafío.
- Premio á habilidade en voo: nesta categoría, valoráronse as habilidades de pilotaxe de drons.
- Premio especial do público á mellor presentación, segundo expresión oral, claridade e medios gráficos utilizados para a exposición.

O 19 de novembro tivo lugar a xornada de presentación do reto a cargo de Carmen Arias, directora da Fundación Barrié, e Jorge Seoane, responsable de I+D da división de drons do ITG. Así mesmo, a xornada contou coa participación de enxeñeiros do ITG, que impartiron unha primeira formación sobre intelixencia artificial aplicada a drons, e coa intervención dun formador da Asociación de Bombeiros de Galicia, quen relatou a súa experiencia no uso de drons na comunidade.

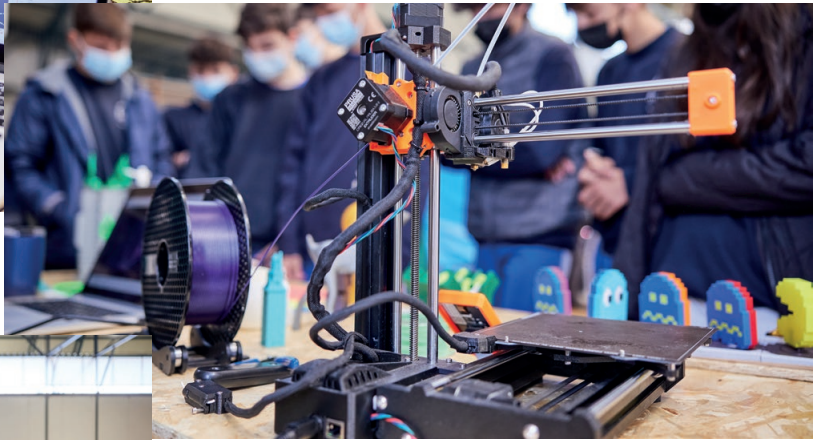
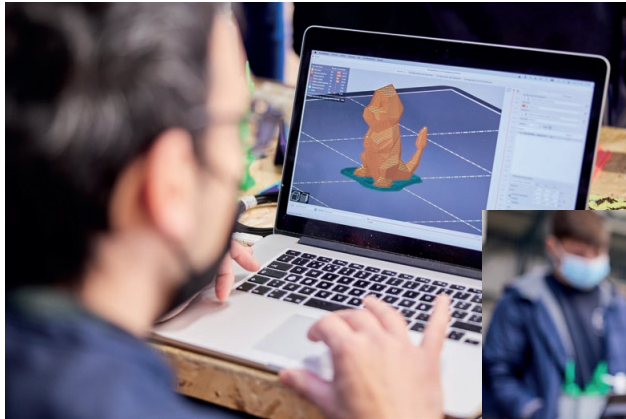

Alumnos e profesores dos centros educativos seleccionados para a I Liga Maker Drone de Galicia na xornada de presentación do reto.

COLEXIOS PARTICIPANTES NA I LIGA MAKER DRONE

1. CPR Plurilingüe Montespino, A Coruña	10. IES Ánxel Fole
2. CPR Nuestra Señora del Carmen, Betanzos	11. IES Francisco Daviña Rey
3. IES Fin do Camiño	12. CPI Dr. López Suárez
4. CPR Manuel Peleteiro	13. CPR Plurilingüe Santa María (Maristas)
5. CPR Plurilingüe Liceo La Paz, A Coruña	14. CPR Plurilingüe Montecastelo
6. CPR Plurilingüe Sagrado Corazón	15. IES da Illa de Arousa
7. CPR Plurilingüe Salesiano San Juan Bosco	16. CPR Eduardo Pondal, Cangas
8. IES Plurilingüe Rosalía de Castro	17. CPR Santiago Apostol, Soutomaior
9. CPR Santa María del Mar, A Coruña	18. IES de Teis

Sesión de formación celebrada no CPR Santa María del Mar da Coruña, un dos colexios seleccionados para a súa participación na primeira edición da liga Maker Drone de Galicia.

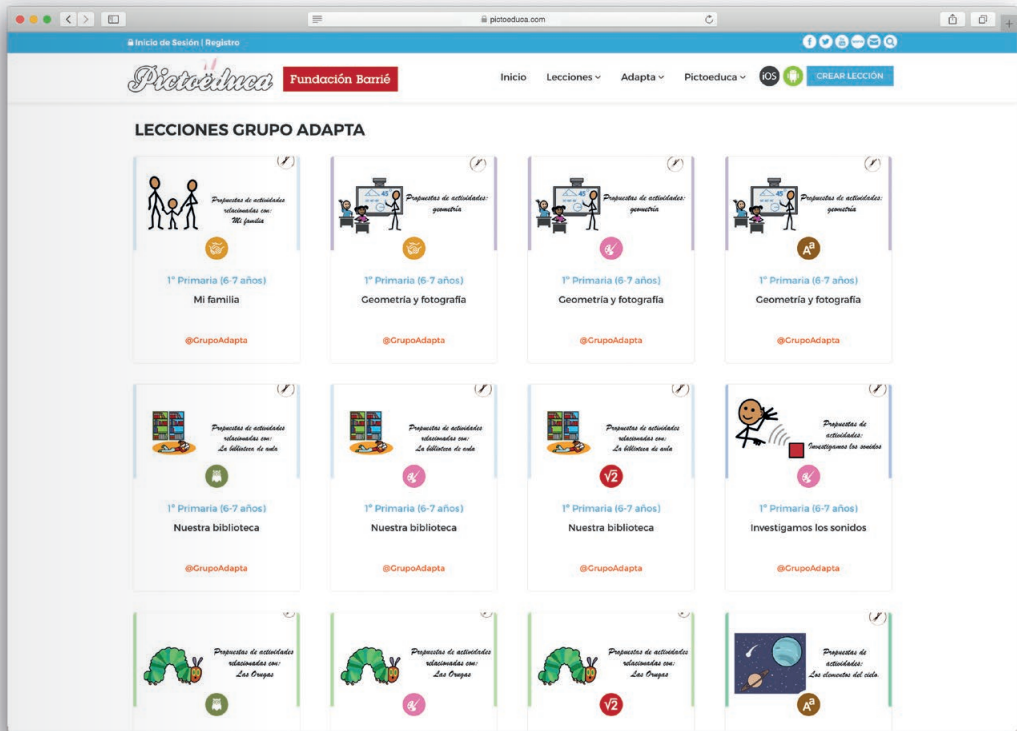
Atención ás necesidades educativas especiais

PICTOEDUCA

A Fundación Barrié, ao longo do ano 2021, a través do apoio ao portal Pictoeduca, desenvolvido en colaboración coa Fundación Pictoaplicacións, continuou o seu compromiso coa atención ás necesidades educativas especiais e o alumnado neurodiverso. Esta iniciativa educativa e integradora, un ano máis, ofreceu de forma gratuíta leccións académicas de diferentes disciplinas e materiais de apoio a familias e profesorado, ademais de posibilitar a estes últimos o compartir materiais didácticos e trocar coñecementos, brindando leccións readaptables ao ritmo das necesidades de cada alumno.

1.240 LECCIÓN
adaptadas no portal Pictoeduca

No ano 2021 foron 287.873 os usuarios deste portal, polo que se superou así o millón e medio de usuarios ao longo do últimos catro anos, e tiveron lugar 333.633 sesións, nas que se puideron consultar as 1.240 leccións dispoñibles en Pictoeduca. Así mesmo, a través de preto de 90 leccións publicadas baixo o nome de Leccións Adapta, ofrecéronse materiais específicos adaptados para traballar todos os obxectivos e contidos do currículo educativo galego vixente do curso de 1.º de Primaria.

Ciencia

APOYO Á INVESTIGACIÓN CIENTÍFICA

Fondo de Ciencia

TRANSFERENCIA DO COÑECEMENTO E FORMACIÓN DO TALENTO INVESTIGADOR

Programa "Ignicia. Transferencia de coñecemento"

Capacitación de Xestores de Transferencia

Metodoloxía do Fondo de Ciencia

Programa "Ignicia Proba de concepto"

Desde a área de Ciencia, a Fundación aposta por fortalecer a capacidade das estruturas de transferencia das institucións académicas e científicas de referencia en Galicia, así como incrementar os retornos do investimento en investigación e o seu impacto no progreso económico e social da comunidade.

No ano 2021 a Fundación Barrié continuou co seu apoio á Axencia Galega de Innovación (GAIN) no desenvolvemento do seu programa Ignicia, un fondo de proba de concepto, baseado no éxito da metodoloxía do Fondo de Ciencia, que a Fundación creou en 2011. Así mesmo, a Fundación levou a cabo diversas actuacións de formación en transferencia, innovación e competencias para xestores de transferencia de tecnoloxía e análise da situación da transferencia en Galicia. O paulatino regreso aos eventos presenciais permitiu a celebración do Foro Ignicia: *A transferencia de coñecemento en Galicia*, que reuniu destacados expertos do panorama nacional e internacional.

LIÑAS ESTRATÉXICAS

Intervención de José María Arias Mosquera,
presidente da Fundación Barrié, no Foro Ignicia:
A transferencia de coñecemento en Galicia.

APOIO Á INVESTIGACIÓN CIENTÍFICA

Fondo de Ciencia

O Fondo de Ciencia naceu en 2011 co tripo obxectivo de promover a investigación de excelencia, fomentar a transferencia dos resultados científicos e tecnolóxicos xerados á sociedade e abrir a ciencia e o I+D público ao investimento privado. Dos catro proxectos inicialmente seleccionados, Torusware, Nasasbiotech, QuorumQuenching e SCAPE, a Fundación Barrié segue apoiando o desenvolvemento de negocio dos tres investimentos en curso:

Nasasbiotech

A *start-up* Nasasbiotech foi creada coa participación da Fundación Ramón Domínguez, a Fundación Barrié e os investigadores do Laboratorio de Oncoloxía Traslacional e o Servizo de Oncoloxía Médica do Complexo Hospitalario Universitario de Santiago (CHUS) responsables do proxecto CTC Trap do que xorde. A empresa durante este tempo centrou os seus esforzos en realizar os ensaios precisos para poder iniciar a fase regulatoria que esixe a lexislación para introducir un novo dispositivo médico no mercado relacionado co seu proxecto da diseminación de células tumorais circulantes (CTC).

A empresa continuou co desenvolvemento de solucións para o diagnóstico, prognóstico e control na área da oncoloxía, con especial foco na área da biopsia líquida.

Na actualidade comercializa un kit de extracción de exosomas empregado para identificar biomarcadores útiles para o diagnóstico e prognóstico da enfermidade oncolóxica.

QuorumQuenching

Este proxecto, apoiado pola Fundación Barrié e liderado pola profesora Ana María Otero do Grupo de Acuicultura e Biotecnoloxía da Universidade de Santiago de Compostela, permitiu, mediante a realización de ensaios en laboratorio e de probas de campo, validar un mecanismo alternativo aos antibióticos para o tratamento de infeccións. O produto final obtido é un aditivo alimenticio que se inclúe nos pensos dos animais e que prevén a aparición de enfermidades de tipo infeccioso que supoñen unha forte perda económica para o sector da acuicultura e a gandaría. Na actualidade empresas nacionais e internacionais atópanse interesadas na súa explotación comercial.

SCAPE

Este proxecto en desenvolvemento co Centro Tecnolóxico de Telecomunicacións de Galicia, Gradient, ofrece unha serie de solucións de privacidade en contornas de *cloud computing* mellorando a seguridade e evitando que esta dependa da confianza no provedor do servizo. As solucións desenvolvidas na área de seguridade e privacidade están a ser comercializadas por Gradient en diferentes sectores.

TRANSFERENCIA DO COÑECEMENTO E FORMACIÓN DO TALENTO INVESTIGADOR

Programa “Ignicia. Transferencia de Coñecemento”

O Programa Ignicia Transferencia de Coñecemento naceu no ano 2019 froito da colaboración entre a Axencia Galega de Innovación da Xunta de Galicia e a Fundación Barrié, para promover a transferencia de resultados da I+D xerada nos nosos centros de coñecemento cara ao tecido produtivo. O obxectivo é contribuír á rendibilización económica e social do investimento público en investigación.

Esta iniciativa agrupa as súas actividades ao redor de cinco eixos:

- I. **Financiamento e apoio a procesos de valorización e transferencia**
- II. **Fortalecemento de capacidades das estruturas de transferencia**

III. Desenvolvemento de competencias en transferencia do persoal investigador

IV. Impulso da interrelación axentes de coñecemento-tecido empresarial

V. Monitorización do sistema de transferencia

Ao longo de 2021 realizáronse accións de formación dirixidas tanto a persoal de xestión de transferencia como a persoal investigador. Alén diso, publicáronse os dous estudos elaborados en 2020: *A transferencia de resultados de investigación no Sistema Galego de I+D*. Informe 2011-2018 e *Análise organizativa e funcional das unidades de transferencia do Sistema Galego de I+D*. As conclusións e recomendacións de ambos os traballos foron presentadas e debatidas cos responsables dos axentes do Sistema Galego de Innovación no Foro Ignicia.

José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié, e Francisco Conde, vicepresidente segundo e conselleiro de Economía, Empresa e Innovación da Xunta de Galicia, na sede da Fundación Barrié, en cuxo auditorio se celebrou o Foro Ignicia.

Capacitación de Xestores de Transferencia

Formación en avaliación do potencial comercial de resultados de I+D

En decembro de 2021 organizouse unha formación teórica-práctica para capacitar os xestores de transferencia dos centros de coñecemento do Sistema Galego de I+D na aplicación da metodoloxía para a avaliación preliminar dos resultados da i+d nos axentes do Sistema Galego de Innovación, desenvolvida no marco do Programa Ignicia Transferencia de Coñecemento en 2020.

Curso: Avaliación da carteira tecnolóxica. Modelo de prescreening tecnolóxico

- 1. Decembro de 2021 (7 h formativas)
- 2. Eladio Crego, consultor sénior, EFT Consulting
- 3. Jesús Díaz Castelao, consultor sénior, Estratega Consulting

Formación e capacitación de persoal de xestión de transferencia

O Programa formativo con acreditación RTTP para persoal de xestión de transferencia proporciona a formación necesaria para que os xestores de transferencia do Sistema Galego de Innovación poidan optar á certificación internacional Registered Technology Transfer Professional (RTTP) da Alliance of Technology Transfer Professionals.

No ano 2021 levou a cabo un curso que abordaba a xestión do IP, a definición de modelos de negocio, a captación de financiamento, a negociación e o peche de acordos de comercialización.

Ademais, proporcionouse apoio e orientación ao persoal de xestión de transferencia na preparación do expediente para a solicitude da acreditación RTTP.

Intervencións durante o Foro Ignicia a cargo de Francisco Conde, vicepresidente segundo e conselleiro de Economía, Empresa e Innovación da Xunta de Galicia (esquerda); José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié, e Antonio Abril, presidente da Conferencia de Consellos Sociais das Universidades Españolas e membro do comité de expertos do estudo *A transferencia de resultados de investigación no Sistema Galego de I+D. Informe 2011-2018*.

Curso IP e Estratexia de Mercado

Abril de 2021 (15 h formativas)

Dr. Nathan Pike, director de Formación e Ensino Superior, Oxentia
Dr. Masashi Matsunaga, consultor sénior, Oxentia
Dra. Janice Ng, consultora, Oxentia
Dr. Richard Johnson, consultor, Oxentia
Dr. Sahand Zanjani-pour, consultor, Oxentia

Obradoiro de preparación da candidatura para a acreditación RTTP

Mai de 2021 (10,5 h formativas)

Dr. Nathan Pike, director de Formación e Ensino Superior, Oxentia
Dra. Alexandra Bush, consultora, Oxentia
Dr. Bruno Reynolds, consultor, Oxentia
Dra. Janice Ng, consultora, Oxentia
Dra. Nessa Carey, consultora, Oxentia

Formación e desenvolvemento profesional do persoal investigador

O persoal investigador é un actor fundamental na xeración dos resultados da I+D, que constitúen a base de todo o proceso de valorización e transferencia. Ao longo do ano 2021 proporcionouse formación aos investigadores co fin de avanzar cara a un cambio de cultura dentro da carreira investigadora, así como estimular o achegamento deste colectivo á operativa das actividades de transferencia e emprendemento.

Curso Transferencia de coñecemento e interacción co Sistema de I+D+i

1.ª edición: marzo, abril e maio de 2021 (40 h formativas)
2.ª edición: setembro, outubro, novembro e decembro de 2021 (40 h formativas)

Dr. Bruno Reynolds, consultor xerente de Comercialización Tecnolóxica, Oxentia
Dra. Janice Ng, consultora, Oxentia
Dra. Lauren Sosdian, consultora de Comercialización Tecnolóxica, Oxentia
Dr. Michael Mbogoro, consultor sénior, Oxentia
Dr. Richard Johnson, consultor, Oxentia

Mesa redonda celebrada no marco do Foro Ignicia.

Curso Formación executiva para persoal investigador posdoutoral

Setembro, outubro e novembro de 2021 (54 h formativas)
Dr. Bruno Reynolds, consultor xerente de Comercialización Tecnolóxica, Oxentia
Dra. Irene B. Walsh, Oxentia
Dra. Alexandra Bush, consultora sénior, Oxentia
Dr. Michael Mbogoro, consultor sénior, Oxentia
Dra. Nessa Carey, consultora sénior, Oxentia
Mary Kempnich, mentora e coach en *mindfulness* e relacións sociais, Oxentia
Irene Bejenke Walsh, coach executiva e mentora, Oxentia
Dra. Egizia-Maria Felice, directora de Mercadotecnia, Oxentia
Dr. Tim Hart, director de Desenvolvemento, Oxentia
Dra. Gaelle Coullon, consultora sénior, Oxentia
Dra. Irene Dal Poz, consultora e xestora de Formación, Oxentia
Dra. Lauren Sosdian, consultora de Comercialización Tecnolóxica, Oxentia

Portadas dos dous informes presentados no Foro Ignicia.

Judith Saladrigas, socia da área de Innovación e Emprendemento, DWF-RCD
Alberto Ouro, asociado sénior da área de Innovación e Emprendemento, DWF-RCD
Santiago López González, experto en *venture capital* e emprendemento universitario

Supervisión da situación e evolución da transferencia no Sistema Galego de I+D

As actividades do Programa Ignicia susténtanse na realización de estudos enfocados a optimizar o desempeño da transferencia no Sistema Galego de Innovación. En 2021 publicáronse dous traballos:

A transferencia de resultados de investigación no Sistema Galego de I+D. Informe 2011-2018. Este informe analiza a evolución e a situación da transferencia, así como a proxeción das capacidades e os resultados dos centros de coñecemento do Sistema Galego de I+D. O estudo identifica e analiza os indicadores dispoñibles, xunto coa organización das unidades que xestionan os procesos de transferencia.

Análise organizativa e funcional das unidades de transferencia do Sistema Galego de I+D. Este informe revisa os modelos de organización das estruturas que xestionan os procesos de transferencia nos centros de coñecemento do Sistema Galego de I+D. O estudo céntrase na figura dos xestores de transferencia describindo o seu perfil profesional e funcional no contexto das institucións nas que desenvolven o seu labor.

Ademais, en xullo, celebrouse o *Foro Ignicia: A transferencia de coñecemento en Galicia*, un evento de carácter mixto presencial-virtual no que se presentaron os estudos antes mencionados, compartiuse coñecemento sobre a situación da transferencia de resultados de investigación en Galicia en relación co contexto español e europeo e abriuse un marco de reflexión e de actuación de face ao futuro.

Dirixido a todo o ecosistema galego de I+D+i, o evento reuniu persoas expertas do panorama nacional e internacional, como Fernando Galindo-Rueda, economista sénior da Dirección de Ciencia, Tecnoloxía e Innovación da Organización para a Cooperación e o Desenvolvemento Económicos (OCDE); Rogelio Conde-Pumpido, coordinador do estudo *A transferencia de resultados de investigación no Sistema Galego de I+D. Informe 2011-2018*; Antonio Abril, presidente da Conferencia de Consellos Sociais das Universidades Españolas; Fernando Conesa, xefe do Servizo de Promoción e Apoio á Investigación, Innovación e Transferencia na Universidade Politécnica de Valencia, e Patricia Argerey, directora da Axencia Galega de Innovación da Xunta de Galicia.

De esquerda a dereita: Rogelio Conde-Pumpido, coordinador do estudo *A transferencia de resultados de investigación no Sistema Galego de I+D. Informe 2011-2018*; Patricia Argerey, directora da Axencia Galega de Innovación (GAIN); José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié; Francisco Conde, vicepresidente segundo e conselleiro de Economía, Empresa e Innovación da Xunta de Galicia; Antonio Abril, presidente da Conferencia de Consellos Sociais das Universidades Españolas; Sonia Martínez-Arca, CEO de Celtarys Research; Daniel González, cofundador de ALICE Biometrics; Carlos Calvo Orosa, director xeral do Instituto Tecnolóxico de Galicia (ITG), e Juan Manuel Vieites Baptista de Sousa, presidente da CEG.

Mesas redondas celebradas no marco do Foro Ignicia.

Metodoloxía do Fondo de Ciencia

Programa “Ignicia Prueba de Concepto”

Ignicia Proba de Concepto é unha iniciativa pioneira en España consistente nun programa autonómico de proba de concepto, baseado na experiencia do Fondo de Ciencia da Fundación Barrié. O seu obxectivo é levar ao mercado os resultados científico-tecnolóxicos obtidos nos centros de coñecemento galegos que teñan o potencial de ser comercializables a través de licenzas e da creación de *spin-offs*.

Esta iniciativa ofrece unha axuda económica destinada a financiar a execución de plans de negocio e o asesoramento e contacto con socios empresariais, investidores e clientes potenciais, así como o recoñecemento das tecnoloxías galegas máis relevantes desde un punto de vista científico e comercial.

No ano 2021 tivo lugar a 3.ª convocatoria de Ignicia Proba de Concepto, na que resultaron beneficiarios os seguintes sete proxectos:

PROXECTO: CELIA

Intelixencia conversacional para asistentes orientados á linguaxe.

Entidade: Universidade de Vigo

Importe concedido: 388.000€

PROXECTO: TRAFFIKGENE

Novos vehículos peptídicos para aplicación en terapia xénica.

Entidade: Universidade de Santiago de Compostela

Importe concedido: 490.200€

PROXECTO: ECOBONE

Implantes óseos avanzados mediante tecnoloxía supercrítica.

Entidade: Universidade de Santiago de Compostela

Importe concedido: 290.000€

PROXECTO: SURFACORN

Aplicación do extracto biosurfactante obtido dos licores de lavado de millo para usos cosméticos e farmacéuticos.

Entidade: Universidade de Vigo

Importe concedido: 358.000€

PROXECTO: CANTHER

Desenvolvemento dun fármaco dirixido contra a degradación de proteínas para o tratamento da metástase de carcinoma.

Entidade: Fundación Profesor Nóvoa Santos

Importe concedido: 576.500€

PROXECTO: FRONTIER

Fibra óptica recuberta de metal de alta estabilidade para a supervisión distribuída de infraestrutura de alta temperatura.

Entidade: Asociación de Investigación Metalúrxica do Noroeste-AIMEN

Importe concedido: 249.394€

PROXECTO: SENSE UAV

Módulo anticoliisión multisensor integrado en UAVs.

Entidade: Fundación Centro Tecnolóxico de Telecomunicación de Galicia-GRADIANT

Importe concedido: 447.906€

COLABORACIÓN CON OTRAS INSTITUCIONES

Ao longo de 2020, a Fundación Barrié apoiou 13 institucións cedendo, de forma gratuíta, os seus espazos para celebrar eventos externos tales como xornadas, seminarios, conferencias ou exposicións nos que participaron máis de 1335 persoas. Con esta iniciativa a Fundación Barrié pretende prestar apoio a eventos de prestixio cuxos contidos teñan relación con algunha das liñas estratéxicas da Fundación.

José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié, e Enrique Urcola Fernández-Miranda, decano da Demarcación de Galicia do CICC, na sinatura de convenio para a celebración da exposición *Deseñar pontes* na sede da Fundación Barrié na Coruña.

O 4 de febreiro de 2021, a fachada da Fundación Barrié tinguiuse de cor verde co gallo do Día Mundial contra o Cancro.

Arriba: Presentación do I Premio de Relato Histórico Emilia Pardo Bazán, convocado pola Fundación Vargas Llosa e a Real Asociación de Fidalgos de España.

De esquerda a dereita: Raúl Tola, director da Cátedra Vargas Llosa; Javier Sierra, escritor; Almudena de Arteaga, escritora; Alfredo Conde, escritor; Xosé Carlos Caneiro, escritor; Pilar Romero Vázquez-Gulias, vicepresidenta da Fundación Barrié; Manuel Pardo de Vera y Díaz, presidente da Real Asociación de Fidalgos de España; Carmen Posadas, novelista; Fernando González de Canales, secretario xeral da Real Asociación de Fidalgos de España; Mario Jaramillo, fiscal da Real Asociación de Fidalgos de España; José Ramón Fernández de Mesa Temboury, capitán de navío; Luis García Jambrina, escritor; Carmen Arias Romero, directora da Fundación Barrié, e José María Paz Gago, catedrático de Literatura Comparada da Universidade da Coruña.

Arriba:
José María Arias Mosquera, presidente da Fundación Barrié, recibe unha lembranza en nome da Real Orde de Cabaleiros de María Pita de mans da alférez maior Veva Gundín. No escenario acompañaos o guía turístico Suso Martínez, caracterizado de William Way, un peregrino inglés da Idade Media.

Carmen Arias Romero, directora da Fundación Barrié, xunto a membros de AFACO no Día do Alzheimer.

Vista xeral da exposición #omellordeseñodoano, organizada por Follow e o Clúster da Comunicación de Galicia.

Esquerda:
Vista da exposición A chegada da alta velocidade a Galicia, achegando territorios, organizada por Adif Alta Velocidade (Adif av) e o Colexio de Enxeñeiros de Camiños, Canles e Portos de Galicia.

fundacionbarrie.org/memoria-actividades
fundacionbarrie.org

info@fbarrie.org

Cantón Grande, 9
15003 A Coruña
España

Tel. +34 981 221 525
Fax +34 981 224 448

Policarpo Sanz, 31
36202 Vigo
España

Tel. +34 986 110 220
Fax +34 986 110 225

© **Fundación Barrié**

Fotografías
Biblioteca Nacional
Bokêh Fotografía
Csar Visual Studio
la Perifèrica produccions
Moncho Fuentes
Manuel G. Vicente / Cidade da Cultura
de Galicia
Xosé Durán

Diseño e realización
Azur González

Fundación Barrié

fundacionbarrie.org

